

Stockholms stads byggnadsnämnd.

Byggnadsnämnden.

Stadshuset, 3 tr., K.; t. 54 05 00 (växel); sessionstid: i regel varje onsdag.

Vissa historiska uppgifter m. m. finnas intagna i kommunalkalendern 1933 (ävensom tidigare årg.).

Närmaste inseendet över byggnadsverksamheten i staden utövas från år 1875 av *Stockholms stads byggnadsnämnd*.

Enligt k. byggnadsstadgan den 30 juni 1947, som trädde i kraft den 1 januari 1948, skall byggnadsnämnden övervaka efterlevnaden av byggnadslagen, byggnadsstadgan, stadens byggnadsordning och övriga i staden gällande författningar angående stadens byggnadsväsen samt fullgöra vad enligt berörda författningar ankommer på nämnden, ävensom i övrigt handhåva de uppgifter som i laga ordning överlämnas åt nämnden.

Nämnden enligt byggnadsstadgan består av fem ledamöter jämte fem suppleanter, av vilka magistraten utser en ledamot och en suppleant samt stadsfullmäktige de övriga. Valet sker för en tid av fyra år. Innevarande period omfattar åren 1947—1950. Nämnden väljer inom sig ordförande och vice ordförande för ett år i sänder.

Alltsedan år 1875, då nämnden började sin verksamhet, utgå, jämlikt stadsfullmäktiges beslut den 1 december 1874, arvoden till nämndens ledamöter. Å dessa arvoden utgå icke rörliga tillägg.

Det åligger nämnden bl. a. att med uppmärksamhet följa byggnadsverksamheten och den allmänna utvecklingen i staden och dess omgivning samt låta verkställa erforderliga utredningar rörande de förhållanden, som äro av betydelse för en ändamålsenlig planläggning av stadens område; att ombesörja upprättande eller ändring av generalplan¹⁾; att tillse att stadsplan i mån av behov upprättas och att åtgärder vidtagas för att erforderliga ändringar i gällande stadsplan må komma till stånd; att uppgöra byggnadsordning samt, då anledning förekommer, upptaga fråga om ändring därav; att handlägga frågor om tomtindelning eller ändring därav; att öva noggrann tillsyn över byggnadet; att övervaka efterlevnaden av gällande nybyggnadsförbud; samt att i allmänhet söka främja en för staden gämlig utveckling av dess bebyggande och för detta ändamål hos vederbörande myndigheter

¹⁾ Ang. utredning rörande generalplan för Stockholm se under stadsplankontoret (sid. 160).

väcka de förslag och göra de framställningar, som finnas nödiga. Nämnden har sålunda att meddela byggnadslov för till-, på- eller ombyggnad, ändring som berör byggnads konstruktion eller lokalers storlek och anordning, användning av byggnad eller del därav till väsentligt annat ändamål än det, vartill den förut varit använd eller som finnes angivet å fastställd ritning, fastighets inhägnande, rivning av byggnad m. m. För vissa allmänna, kronan tillhöriga byggnader erfordras dock icke byggnadslov, men nämnden skall beredas tillfälle att yttra sig även beträffande sådan byggnad. Till nämndens handläggning höra vidare frågor rörande vissa hissar och skyltar.

Nämnden äger meddela föreläggande om borttagande eller ändring av byggnad eller vidtagande av annan åtgärd samt fastställa vite för underlåtenhet att ställa sig föreläggandet till efterrättelse ävensom föreskriva åtgärds vidtagande vid äventyr, att densamma i händelse av tredska verkställs genom nämndens försorg på den tredsandes bekostnad.

Genom nämndens försorg skall upprättas karta över staden, upptagande de särskilda tomterna och stadsägorna med därå befintliga byggnader. Å kartan skall varje nybyggnad, som ej är att anse såsom tillfällig, till sina gränser utmärkas så snart ske kan efter byggnadens uppförande. När byggnad rivits eller nedbrunnit, skall kartan ändras i enlighet därmed.

Till sitt biträde skall nämnden hava stadsarkitekt. Denne skall vara tillstädes vid nämndens sammanträden med rättighet att deltaga i överläggningarna men ej i besluten och att, där han det begär, få sin mening antecknad till protokollet. Vad nu sagts gäller även i stadens tjänst anställd stadsingenjör, mättningsman, förrättningsman för tomtmätning eller avstyckning eller annan tjänsteman, vilken det åligger att till föredragning hos nämnden bereda inkommande ärende, såvitt angår ärende, som berör hans verksamhet.

För tillsynen över hissar har nämnden till sitt biträde särskilda av nämnden förordnade hissbesiktningmän (se sid. 157).

Författningar m. m. Byggnadslag 30 juni 1947, med ändr. senast 21 dec. 1949. K. byggnadsstadga 30 juni 1947. Byggnadsordningen för Stockholms stad 14 nov. 1934, med ändr. 18 aug. 1937 och 7 maj 1942 Kfh 1946: sid. 716.¹⁾ Lag 12 maj 1917 om fastighetsbildning i stad, med ändr. ÖA:s kung. 11 jan. 1869 med särskilda ordningsföreskrifter för Stockholm utöver vad k. ordnings-

¹⁾ Ny byggnadsordning under utarbetande.

stadgan för rikets städer innehåller, med ändr. §§ 14, 14 a (Kf 1948: nr 50). Instruktion för hos byggnadsnämnden anställda byggnadsinspektörer, antagen av nämnden 19 jan. 1910 (Kf 1910: nr 6). Taxa å avgifter för hos byggnadsnämnden begärda byggnadslov, besiktningar m. m., fastställd av ÖA 30 nov. 1935 (Kf 1935: nr 50). Taxa å avgifter för erhållande av hos byggnadsnämnden rekviderade kopior av ritningar, fastställd av k. m:t 21 maj 1920 (Kf 1920: nr 82).

Stat år 1950. Utgifter: driftbudgeten 2,250,326 kr. (därav engångs 53,816 kr.); inkomster: driftbudgeten 594,500 kr.

Byggnadsnämndens ledamöter

(för tiden t. o. m. år 1950).

Ordförande

(arvode 3,600 kr. utan rörligt tillägg).

***Styrman**, G. A., f. d. verkst. direktör, stadsfullm. (som led. utsedd av stadsfullm.).

Vice ordförande

(arvode 2,500 kr. utan rörligt tillägg).

***Bång**, O. G. M., rådman (som led. utsedd av magistraten).

Övriga ledamöter

(arvode 2,500 kr. utan rörligt tillägg).

***Adamsson**, H., ombudsman, stadsfullm. (utsedd av stadsfullm.).

***Ek**, V. E., sekreterare, stadsfullm. (utsedd av stadsfullm.).

***Johannesson**, E. G. V., direktör (utsedd av stadsfullm.).

Suppleanter.¹⁾

***Behm**, E. O. L., advokat (utsedd av stadsfullm.).

***Hjerne**, K. G., färghandlare (utsedd av stadsfullm.).

***Olsson**, Knut M. G., redaktör, stadsfullm:s 2:e vice ordf. (utsedd av stadsfullm.).

***Stadig**, A. G., badmaskinist, stadsfullm. (utsedd av stadsfullm.).

***Wiesel**, P. T., rådman (utsedd av magistraten).

Sekreterare (35).

Eväus, H. V.; mottagningstid: 9—11 (utom onsdagar).

¹⁾ Enligt nämndens beslut skola vid förfall för någon av de av stadsfullmäktige utsedda ledamöterna såsom ersättare inkallas: för ordföranden suppleanterna hrr Behm och Hjerne i nämnd ordning samt därefter suppleanterna hrr Stadig och Olsson i angiven ordning samt för övriga ledamöter hrr Adamsson, Ek och Johannesson suppleanterna hrr Stadig och Olsson i nämnd ordning samt därefter suppleanterna hrr Behm och Hjerne i nämnd ordning.

Delegerade för inspektion av stadsingenjörskontoret.

Styrman, G. A.; **Adamsson**, H.

Revisorer.

Gemensamma för fastighetsnämnden m. fl. (se sid. 132).

Byggnadsnämndens namnberedning.

Byggnadsnämnden beslöt år 1920 uppdraga åt en särskild beredning att uppgöra och till nämnden avgiva förslag till namn å nya gator, allmänna platser och kvarter. Namnberedningen består dels av sex av byggnadsnämnden valda ledamöter, dels av en ledamot vald av skönhetsrådet, dels ock av fastighetsregisterföraren, stadsarkitekten och stadsingenjören. Den 13 mars 1948 beslöt byggnadsnämnden att mandattiden för de av nämnden valda ledamöterna i beredningen skulle fr. o. m. år 1949 omfatta fyra år.

Ledamöter.

Ahlund, N. G., professor, **Boëthius**, S. B., f. d. riksarkivarie, **Ek**, V. E., sekreterare, stadsfullm., ordf., **Langenfelt**, P. G. L. M., lektor, **Wanngård**, E. S., verkställare, **Wessén**, E. G. A., professor (utsedda av byggnadsnämnden); **Selling**, C. G. A., stadsantikvarie (utsedd av skönhetsrådet); fastighetsregisterföraren; stadsarkitekten; stadsingenjören.

Sekreterare (1.656 kr.).

Schlick, A. H., docent.

Registrator (708 kr.).

Rasmusson, F. R. F., registrator vid fastighetsregisterkontoret.

Byggnadsnämndens expedition.

Stadshuset, 3 tr., K.; t. 54 05 00 (växel): expeditionstid: 9,30—15 (lördagar och dag före helgdag 9—13).

Expeditionens chef är sekreteraren, vilken bl. a. åligger att föra protokoll vid nämndens sammanträden, att uppsätta beslutade skrivelser, att avgiva utlåtanden samt att införa nämnden föredragna ärenden angående tjänstespörmål m. m.

Stat år 1950. Utgifter: driftbudgeten 127,350 kr. (därav engångs 500 kr.); inkomster: driftbudgeten 29,500 kr.

Sekreterare (35).

Eväus, H. V. (se ovan).

Två första kontorsbiträden, ett kontorsbiträde.

Förste expeditionsvakt (12).

Kelén, N. J. V.

En expeditionsvakt.

Stadsarkitektkontoret.

Stadshuset, 3 tr., K.; t. 54 05 00 (växel); expeditionstid: 9,30—15 (lördagar och dag före helgdag 9—13).

Stadsarkitektkontorets chef är stadsarkitekten, vilken bl. a. har att jämte vice stadsarkitekten, byråarkitekten, övriga arkitekter samt överingenjören bereda och inför nämnden föredraga till nämndens verksamhetsområde hörande ärenden. Stadsarkitekten åligger i huvudsak att avgiva yttranden över till nämnden från andra myndigheter remitterade ärenden, att granska förslag till stadsplaner, att framlägga förslag till erforderliga ändringar av byggnadsförfattningarna, att handlägga inkomna ansökningar om tillstånd till nybyggnader m. m. samt att besiktiga och godkänna avslutade byggnadsföretag. Stadsarkitekten och överingenjören äga, enligt särskilt uppdrag, i byggnadsnämndens ställe besluta bifall till ansökningar av ringa vikt eller av uteslutande teknisk art. Vice stadsarkitekten biträder stadsarkitekten med förekommande göromål och är stadsarkitektens ställföreträdare. Byråarkitekten och arkitekterna handlägga ansökningar rörande ändringsarbeten ävensom nybyggnadsärenden i förorterna samt ärenden rörande skyltar. Överingenjören handhar med biträde av byråingenjören och byggnadsinspektörerna den tekniska kontrollen av byggnadsföretagen genom konstruktionsgranskning och förrättande av besiktningar, som avse utronande av byggnaders eller byggnadskonstruktioners säkerhet, verkställer utredning av byggnadstekniska spörsmål m. m. Byggnadsinspektörerna utöva den löpande kontrollen å byggnadsplatserna. Dessutom biträdes stadsarkitektkontoret av en planteringsinspektör i frågor rörande förgårdars och innergårdars anordnande och plantering samt av en färgkonsulent i frågor rörande färgsättning å byggnader m. m.

Å stadsarkitektkontoret ombesörjes inkomna handlingars registrering. Avgifter för byggnadslov, protokolls lösen m. m. uträknas och uppbäras, varjämte å kontoret verkställas de förberedande utredningar, som erfordras i samband med byggnadslovs meddelande.

Stat år 1950. Utgifter: driftbudgeten 578,315 kr.; inkomster: driftbudgeten 184,000 kr.

Stadsarkitekt (B 21).

Wetterling, G. M. W. (förordn. t. o. m. ^{31/12} 1951); mottagningstid: 14—16 (utom lördagar).

Vice stadsarkitekt (B 15).

Oelrich, N. E.; mottagningstid: 14—16 (lördagar 13—14).

Byråarkitekt (32).

Danielsson, P. E.; mottagningstid: 14—16 (lördagar 13—14).

Arkitekter (28).

Leffler, E.; Trovik, E. M.; mottagningstid: 14—16 (lördagar 13—14).

Biträdande arkitekter (24).

Edenhall, F. S.; Pettersson, T. G. W. (halvtidsanställd).

Planteringsinspektör (7,008 kr.).

Schuwert, K. G. E.

Färgkonsulent (7,008 kr.).

Aijmer, L. A. T.; t. 59 17 00.

Överingenjör (B 17)

(nuv. inneh. g 26).

Chatillon-Winbergh, G.; mottagningstid: 13—15 (utom fredagar), lördagar 13—14.

Byråingenjör (32).

Vakant, *tf.* **Dahlberg, G. A.**

Byggnadsinspektörer (28).

Dahlberg, G. A., tjl. (se ovan); **Kumlien, C. G. V.**; **Grange, A. D.**; **Rustan, A. L.**; **Jansson, B. O.**; **Krook, C. G.**; **Bergqvist, A. T.**, tjl. (se sid. 133); **Sandström, T. K. E.**; **Orefelt, L.-G.**; **Savén, K.-E.**

Registrator (Ex. 16).

Vakant.

Kontorsskrivare (13).

Vakant, *tf.* **Adding, f.** **Östergren, Brita.**

En kontorist, tre första kontorsbiträden, två kontorsbiträden, en expeditionsvakt.

Första ritbiträde å arkivet (13).

Myrberg, Britta M. K.

Två ritbiträden.

Hissbesiktningsmän.

Enligt k. kung. den 25 augusti 1947 om ändrad lydelse av vissa delar av kungörelsen den 3 november 1939 angående anordnande och begagnande samt tillsyn av vissa hissar skall tillsynen över anordning, beskaffenhet och begagnande av hiss i stad, med undantag för statsverkets byggnader, alligga vederbörande byggnadsnämnd samt i övrigt länsstyrelse (tillsynsmyndighet). Kostnaderna för tillsyn av hiss skola gäldas av hissens ägare enligt grunder, som för Stockholm bestämmas av överståthållarämbetet. Byggnadsnämnden meddelade den 17 december 1947 förordnande för nedanstående personer att vara hissbesiktningsmän.

Författningar. ÖÅ:s kung. 21 mars 1910 med instruktion för de [inspektörer], som ÖÅ utser för tillsyn och besiktning av hissar (Kf 1910: nr 26). ÖÅ:s taxa 20 dec. 1939 å ersättning åt av ÖÅ anlitade hissbesiktningsmän, med ändr. 8 mars 1943. K. kung. 3 nov. 1939 ang. anordnande och begagnande samt tillsyn av vissa hissar, med ändr.

BN

Hissbesiktningsmän.

Stéenmark, K. M. A., civilingenjör (för östra distriktet: Engelbrekts, Hedvig Eleonora och Oscars förs.); t. 61 82 52.

Wrethagen, E., ingenjör (för norra distriktet: Adolf Fredriks, Gustav Vasa, Matteus och Johannes förs. samt förutv. Hötorgsroten av Klara förs.); t. 53 08 18.

Nilsson, K. O. Hj., civilingenjör (för västra distriktet: Jakobs, Kungsholms, St Görans, Bromma och Spånga förs.); t. 51 57 23.

Thoräus, E. S., civilingenjör (för södra distriktet: Storkyrkans, Katarina, Sofia, Maria Magdalena, Högalids, Brännkyrka och Enskede förs. samt förutv. Klara kyrkorote); t. 43 89 12.

Stadsingenjörskontoret.

Stadshuset, 3 tr., K.; t. 54 05 00 (växel); expeditionstid: 9,30—15 (lördagar och dag före helgdag 9,30—13,30).

Stadsingenjörskontoret åligger att i enlighet med fastställd instruktion och gällande författningar rörande stadernas fastighetsbildning, mättingsväsende och bebyggande verkställa tomt-, mättnings- och avstyckningsförrättningar samt utarbета förslag till tomtindelnings-, utfärda kartor för nybyggnad, verkställa utstakning och kontroll av nybyggnader i såväl höjd- som planläge, gatustakningar samt att utföra de arbeten i övrigt, som ankomma på mättningsman i stad. Vidare åligger det kontoret att omhändervä stadens kartverk, därvid kontoret skall utföra de arbeten, som ligga till grund för upprättande av bladindelade kartverk och kartor för fastighetsbildning, stadsplaner, redovisning av olika slags ledningar samt sådana karta som avses i 2 kap. 7 § byggnadsstadgan, att vidmakthålla, komplettera och i erforderlig utsträckning utvidga de över staden upprättade triangel-, polygon- och avvägningsnät, att tillhandagå stadens myndigheter med upplysningar, utfärdande av kartkopior m. m. dylikt, att avgiva infordrade yttranden angående stadsplane-, tomtindelnings- och byggnadsärenden samt att till överståthållarämbetet avgiva yttranden i till kontoret hänskjutna frågor angående adressnummer.

Alla mätningar, vare sig de utföras för fastighetsbildningen eller för kartverket, äro numera anslutna till stadens triangelnät, vilket upprättades under åren 1907—1911 av den för detta ändamål inrättade dåvarande triangelmättningsnämnden.

Kontorets ingenjörer och biträdande ingenjörer skola hava den i § 15 instruktionen för stadens stadsingenjörskontor stadgade kompetensen.

Stadsområdet har med avseende å fastighetsbildningen uppdelats i särskilda mättningsdistrikt, vart och ett med en mättningsman såsom föreståndare och med åliggande för honom att föredrädesvis inom distriktet verkställa förekommande fastighetsbildningsförrättningar och därmed sammanhörande arbeten.

Författningar. Instruktion för stadsingenjörskontoret, fastställd av byggnadsnämnden 22 dec. 1943 (Kf 1943: nr 71), med ändr. Lag 12 maj 1917 om fastighetsbildning i stad, med ändr. Byggnadslag 30 juni 1947. K. byggnadsstadga 30 juni 1947. Byggnadsordningen för Stockholms stad 14 nov. 1934, med ändr. K. förordn. 17 dec. 1920 ang. sättet för utförande av vissa mättningsarbeten m. m. (mättningsförfordning), med ändr. K. kung. 26 juni 1936 med vissa föreskrifter om mättningsväsendet och fastighetsregisterväsendet i rikets städer, med ändr. Taxa för stadsingenjörskontoret i Stockholm, fastställd av k. m:t 13 dec. 1935. Taxa för stadsingenjörskontoret i Stockholm å arvode för förrättning och åtgärd rörande byggnads höjd-läge, fastställd av ÖA 28 nov. 1935, med ändr.

Stat år 1950. Utgifter: driftbudgeten 1,544,661 kr. (därav engångs 53,316 kr.); inkomster: driftbudgeten 381,000 kr.

Stadsingenjör (B 19).

Rosenbaum, L. (förordn. t. o. m. 30/6 1953); mottagningstid: 10—12.

Byråingenjörer (32).

Björkman, C. E. E.; **Stangenberg**, G. M. J. J.

Mättningsmän och föreståndare för mättningsdistrikt (32).

Holmberg, S. H. (1:a distr.); **Jacobson**, B. R. E. (2:a distr.); **Lennerheim**, E. J. I. (M.) (3:e distr.); **Höök**, A. E. I. (Ex.) (4:e distr.).

Ingenjörer (28).

Meisters, P.-A.; **Höök**, A. E. I., tjl. (se ovan), *tf.* **Salwén**, O. C. A.

Biträdande ingenjör och arkivarie (24).

Segerström, S. T. M.

Biträdande ingenjörer (24).

Ahnskog, K. F. N.; **Hellman**, B. E. T.; **Ngren**, O.; **Salwén**, O. C. A., tjl. (se ovan), *tf.* **ter Schiphorst**, J. W.; **Åkerman**, P.-A. (Ex.); en vakant, *tf.* **Skote**, T.

Underingenjörer (22).

Holm, E. F.; **Kriström**, S. O.; **Stigenhag**, E. P. (Ex.).

Tekniska biträden (20).

Strömberg, S. E.; en vakant, *tf.* **Rohmer** P. E. (Ex.).

Förste kontorsskrivare (16).

Casparsson, f. **Berglund**, **Inga** S.; **Axelsson**, G. S. Tretton mättningsförmän, trettioåtta mättningsbiträden, tre första ritbiträden, två kontorister, en förste expeditionsvakt, trettioåtta ritbiträden, en expeditionsvakt, fem kontorsbiträden, ett expeditionsvaktsbiträde.

Stockholms stads stadsplanenämnd.

Stadsplanenämnden.

*Hantverkargatan 3, K.; t. 540360 (växel).
Nämnden sammanträder i regel andra
och fjärde onsdagen i varje månad
kl. 15,30.*

Vissa historiska uppgifter m. m. finnas intagna i kommunalkalendern 1933 (ävensom tidigare årg.).

Stadsfullmäktige beslöt den 6 december 1920 att fr. o. m. år 1921 ersätta den förutvarande stadsplanekommisionen med *Stockholms stads stadsplanenämnd*.

Stadsplanenämnden har till uppgift att, i den mån så erfordras för närmare planläggning beträffande stadens ordnande och bebyggande, upprätta förslag till generalplan eller ändring av generalplanen, ävensom att, i den mån det för stadens utveckling påkallas, för den närmare regleringen av bebyggelse, upprätta förslag till nya eller ändrade stadsplaner eller utomplansbestämmelser. Nämnden åligger därjämte att i övrigt handlägga de frågor, som av stadskollegiet till nämnden hänskjutas.

Nämnden består av, förutom ordföranden, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, åtta andra ledamöter, vilka jämte åtta suppleanter för nämndens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. Nämnden utser årligen inom sig en vice ordförande. Vid nämndens sammanträden äga stadsplanedirektören, stadsarkitekten, fastighetsdirektören, gatudirektören och stadsingenjören närvara och deltaga i överläggningarna med rätt att framställa förslag och få sina meningar antecknade till protokollet.

Nämnden äger fördela göromålen på sina ledamöter på sätt lämpligast synes, ävensom uppdraga åt en eller flera av sina ledamöter eller åt stadsplanedirektören att handhava särskilda förvaltningsärenden. Beslut, som på grund av sådant uppdrag fattats, skall anmälas vid nämndens nästa sammanträde. I enlighet med dessa bestämmelser har stadsplanenämnden tillsatt särskilda tjänstedelegerade (se nedan).

Författningar m. m. Instruktion för Stockholms stads stadsplanenämnd, antagen av SF 21 febr. och 28 juni 1949, fastställd av ÖA 2 aug. 1949 (KF 1949: nr 21). Byggnadslag 30 juni 1947. K. byggnadsstadga 30 juni 1947. Lag 12 maj 1917 om fastighetsbildning i stad, med ändr.

Stat år 1950. Utgifter: driftbudgeten: 1,333,090 kr. (därav engångs 2,330 kr.), dessutom förlagsmedel 194,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 44,000 kr.

Stadsplanenämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Berglund, H. J., borgarråd; t. 54 05 00 (växel); träffas i stadshuset alla vardagar 10,30—11,30.

Vice ordförande.

***Ahlberg**, C. A. H., arkitekt.

Övriga ledamöter.

Bengtsson, O. F., ombudsman.

Karlsson, G. Verner, förste stationsbiträde, stadsfullm.

***Lindberg**, B. R., grosshandlare.

***Lönnqvist**, F. O.-F., e. o. byråsekreterare, stadsfullm.

Stadig, A. G., badmaskinist, stadsfullm.

Svensson, G. A., byggmästare.

***Svensson**, T. V., journalist.

Suppleanter.¹⁾

***Ekholm**, O. G. A., manufakturhandlare, stadsfullm.

Engström, K. G. V., byggnadsingenjör.

***Gullberg**, f. Svensson, Elsa, direktör.

Hjertén, H. I., civilingenjör.

Ljungdal, f. Sjödin, I. G. (Gun), e. o. byrådirektör.

Strandberg, E. A., andre förbundsordförande.

***Sönberg**, E. Hj. H., tillsyningsman.

***Öhman**, f. Fluge-Pedersen, Rodny, fru, stadsfullm.

Stadsplanesekreterare.

Martin, J. H. (se nedan).

¹⁾ Ordföranden och någon av ledamöterna hrr Bengtsson, Stadig och Karlsson skola vid förfall i första hand ersättas av suppleanterna hrr Sönberg, Hjertén, fru Ljungdal och hr Strandberg i nu nämnd ordning. Ledamöterna hrr Lindberg och Lönnqvist skola vid förfall i första hand ersättas av suppleanterna fru Gullberg och hr Engström, ledamöterna hrr Ahlberg och G. A. Svensson av suppleanten hr Ekholm och ledamöten hr T. V. Svensson av suppleanten fru Öhman. I de fall, då denna ordning icke kan upprätthållas, skola suppleanterna inträda efter tjänstetid i nämnden, resp. levnadsålder eller i följande ordning: hrr Sönberg, Ekholm, Hjertén, fru Ljungdal, hr Strandberg, fru Öhman, fru Gullberg och hr Engström.

Tjänstedelegerade.

(För förberedande behandling av ärenden angående tjänsteställningar m. m.)

Berglund, H. J., ordf.; Bengtsson, O. F.; Lindberg, B. R.; Stadig, A. G.; Svensson, G. A.; Svensson, T. V. (suppleant).

Revisorer.

Gemensamma för fastighetsnämnden m. fl. (se sid. 132).

Stadsplanekontoret.

Hantverkargatan 3, K.; t. 540360 (växel); Expeditionstid: 10—14,30 (lördagar och dag före helgdag 10—13,30; sommartid 10—12,30).

Stadsplanekontoret är stadsplanenämndens utredande och verkställande organ. Kontoret har att på uppdrag av stadsplanenämnden upprätta och vidmakthålla generalplan i den mån så erfordras till ledning för närmare planläggning beträffande stadens ordnande och bebyggande, att på uppdrag av stadsplanenämnden upprätta och vidmakthålla stadsplan eller föreslå ändring därav, i den mån det genom stadens utveckling påkallas för den närmare regleringen av bebyggelsen, så ock utomplansbestämmelser, att verkställa de utredningar samt afgiva yttrande i de ärenden som av nämnden eller dess ordförande remitteras till kontoret, samt att med uppmärksamhet följa utvecklingen inom kontorets verksamhetsområden samt att härvid hos stadsplanenämnden framställa förslag till påkallade åtgärder.

Kontorets chef är stadsplanedirektören. Han utövar med avdelningschefernas bistånd ledningen av stadsplanekontorets arbeten, fördelar inom ramen för gällande instruktion stadsplanekontoret åvilande uppgifter å avdelningarna och äger avgöra ärenden av löpande natur samt i övrigt ärenden, vilkas avgörande enligt stadsplanenämndens beslut överlämnats till stadsplanekontoret.

Stadsplanekontoret är uppdelat på följande avdelningar: expeditionen, generalplaneavdelningen, trafikavdelningen, stadsplaneavdelningen.

Instruktion. Instruktion 27 okt. 1948 för stadsplanekontoret (Kf 1948: nr 59).

Stadsplanedirektör (B 21).

Markelius, S. G. (förordn. t. o. m. ²¹/10 1954); mottagnings- och överenskommelse.

Byråarkitekt (32).

Uddenberg, H. H.; träffas 9—11.

Ett första kontorsbiträde.

Expeditionen.

Expeditionen ombesörjer bl. a. stadsplanenämndens och stadsplanekontorets bokföring och kassarörelse samt efter stadsplanedirektörens beprövande andra ärenden av kameral natur, upprättar i anslutning härtil erforderliga redovisningar och rapporter, kontrollerar anslagsbelastningen och dispositionsbokföringen samt handlägger tjänstgörings-, avlönings- och pensionsärenden rörande stadsplanekontorets personal.

Expeditionen har hand om kontorets kartförsäljning samt vården av kontorets centrala arkiv.

Stadsplanesekreterare (35).

Martin, J. H.

Kammarskrivare (20).

Parwe, A. B. L.

Förste kontorsskrivare (16).

Vakant, *tf.* **Blücher, f. Larsson, A. Linnéa L.**

Två första kontorsbiträden, ett kontorsbiträde, en telefonist, två expeditionsvakter, ett expeditionsvaktsbiträde.

Generalplaneavdelningen.

Generalplaneavdelningen upprättar förslag till generalplan samt de ändringar i denna, som bliva erforderliga. I samband härmed vidmakthåller avdelningen en tidplan för olika exploateringsområdens utnyttjande samt utarbetar i samråd med övriga avdelningar och berörda förvaltningsgrenar program för detaljplanearbetet för olika områden inom staden.

Förste byråarkitekt (B 13).

Sidenblad, K. G. E.

Byråingenjör (32).

Vakant, *tf.* **Tunå, G. C. R.**

Ingenjör (28).

Oom, R. F.

Arkitekt (Ex. 28).

Larsson, M. J.

Tre ritbiträden, en ritare, ett kontorsbiträde, ett expeditionsvaktsbiträde.

Trafikavdelningen.

Trafikavdelningen projekterar trafikleder, såsom banor, gator och vägar, som erfordras för stadsplane- eller generalplanearbetet och utför i övrigt de tekniska och ekonomiska trafikutred-

ningar som ingår i stadsplanearbetet, granskar i samråd med stadsplaneavdelningen där upprättade förslag till stadsplaner i vad avser trafikleder samt föreslår i samband därmed profiler för gator och bansträckningar. Till avdelningen hör kontorets utsättningsavdelning.

Förste ingenjör (B 13).

af Klercker, C. H. N.

Förste byråingenjör (35).

Lundberg, S. I.

Byråingenjörer (32).

Brundin, F.; Larsson, E. O.

Ingenjörer (28).

Carlstedt, R. B.; Brolin, S. J. F.; Åkerman, A. J.; Edgren, A. F. (Ex.).

Ingenjör (11,376 kr.).

Stolberg, W.

Biträdande ingenjörer (24).

Trulsson, K. G. W.; Edgren, A. F., tj. (se ovan),
tf. Enbrant, E. C. A.

Underingenjörer (Ex. 22).

Sahlqvist, A. R. C.; en vakant.

Mättningsförmän (16).

Andrén, E. (åtnjuter avlöning enl. lönegrad 20);
Bäckström, K. F.; Larsson, T. B. (Ex.).

En *terrängundersökare*, tio *mättningsbiträden*, sex *ritbiträden*, ett *första kontorsbiträde*.

Stadsplaneavdelningen.

Stadsplaneavdelningen upprättar förslag till stadsplaner och utomplansbestämmelser samt förslag till ändringar av gällande stadsplaner och utomplansbestämmelser.

Stadsplanearkitekt och chef (B 15).

Ahlberg, C.-F.

Stadsplanearkitekt (B 15)

(nuv. inneh. g 25).

Bergentz, T. G.

Förste byråarkitekt (B 13)

(nuv. inneh. g 24).

Holmberg, O. F. W.

Byråarkitekter (32).

Grafström, N. H. E.; Langendal, A. V.; Lundholm, O. R., tj., tf. Karlén, E. B.

Arkitekter (28).

Karlén, E. B., tj. (se ovan), tf. Ahlgren, B. M. E.; Stenby, K. J. B. (Ex.).

Underingenjör (22).

Lagerheim, K. A. L. (åtnjuter dessutom personligt lönetillägg 2,224 kr.); Sjöholm, A. J. T.

Ritare (19).

Björk, A. N.; Lundborg, K. H. E., tj., tf. Pravit, J. M. E. (Maja).

Kontorsskrivare (13).

Blücher, f. Larsson, A. Linnéa L., tj. (se sid. 160), tf. Aspegren, f. Stål, Brita M. V.

Tre *första ritbiträden*, tretton *ritbiträden*, fyra *modellörer*.

Stockholms stads gatunämnd

och i samband därmed stående institutioner.

Gatunämnden.

Bolinders Plan 3 (postadress: postfack, Stockholm 8); t. 22 20 20 (växel). Nämndens sammanträder vanligen första och tredje helgfria onsdagen i varje månad kl. 15,15.

Vissa historiska uppgifter m. m. finnas intagna i kommunalkalendern 1933 (ävensom tidigare årg.).

Flertalet av de icke finansiella angelägenheter, som tidigare handhåfts av drätselnämnden, särskilt dess dittillsvarande andra avdelning, överflyttades vid den kommunala omorganisationen 1920 till en särskild nämnd, *Stockholms stads gatunämnd*, som trädde i verksamhet den 10 april 1920.

Gatunämnden handhar förvaltningen av stadens gator, torg, planteringar och andra allmänna platser (utom å hamnområden) med därtill hörande anläggningar, såsom viadukter, tunnlar, trappor, avlopp, reningsanläggningar, bekvämlighetsinrättningar m. m., ävensom av stadens renhållningsväsen och brandväsen. Nämnden handlägger vidare gatuväsendet rörande frågor om broar, gatutrafiken, gatuledningar, den allmänna belysningen (utom å hamnområdena) samt de övriga angelägenheter, vilkas vård av stadskollegiet åt nämnden överlämnas.

Nämnden består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, sex andra ledamöter, vilka jämte sex suppleanter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. Nämnden utser årligen inom sig en vice ordförande.

Under gatunämnden lyda gatukontoret, som står under chefskap av gatudirektören, och brandkåren, vars chef är brandchefen. Vid nämndens sammanträden äga nämnda förvaltningschefer närvara och var för sitt förvaltningsområde deltaga i överläggningarna, med rätt att därvid framställa förslag och få sina meningar antecknade till protokollet.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads gatunämnd, fastställd av ÖA 20 nov. 1940 (Kf 1940: nr 60).

Stat år 1950. Utgifter: driftbudgeten 94,460,914 kr. (därav engångs 507,375 kr.), kapitalbudgeten 770,000 kr., låne-medel, i linjen 21,945,000 kr., inom linjen 5,604,000 kr., dess-

utom förlagsmedel 6,166,938 kr.; inkomster: driftbudgeten 57,810,246 kr., kapitalbudgeten 300,000 kr.

Gatunämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Berglund, H. J., borgarråd; t. 54 05 00 (växel); träffas i stadshuset alla vardagar 10,30—11,30.

Vice ordförande.

***Gustavson, A. V. N.**, målarmästare, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

***Ahlén, Anders E.**, civilingenjör, stadsfullm.

Jacobson, P., kontorschef, stadsfullm.

Karlsson, G. Verner, förste stationsbiträde, stadsfullm.

***Svensson, Knuth G.**, verktygsarbetare, stadsfullm.

Törnqvist, J. E., kontrollör, stadsfullm.

Suppleanter.¹⁾

Eriksson, Arthur W., montör, stadsfullm.

Landberg, A., skräddare.

Malis, P. G., förste byråsekreterare.

***Nordin, E. A.**, kontorschef.

***Stadig, A. G.**, badmaskinist, stadsfullm.

***Strand, A. J.**, journalist.

Gatusekreterare.

Calmfors, S. H. (se sid. 163).

¹⁾ Enligt nämndens beslut skola ordföranden samt ledamöterna hrr Karlsson och Törnqvist vid förfall i första hand ersättas av suppleanterna hrr Landberg, Eriksson, Stadig och Strand i nu nämnd ordning, vice ordföranden och ledamöterna hrr Ahlén och Jacobson i första hand av suppleanterna hrr Malis och Nordin i nu nämnd ordning samt ledamoten hr Svensson i första hand av suppleanterna hrr Strand, Landberg, Eriksson och Stadig i nu nämnd ordning. I de fall, då denna ordning icke kan upprätthållas, skola suppleanterna inträda efter tjänstetid i nämnden, resp. levnadsålder eller i följande ordning: hrr Malis, Landberg, Eriksson, Stadig, Strand och Nordin.

Gatunämndens delegerade.

Gatunämnden äger mellan sina ledamöter fördela göromålen på sätt lämpligast synes, även som uppdraga åt en eller flera av sina ledamöter, såsom särskilda delegerade, eller åt under nämnden lydande förvaltningschefer att handhåva vissa förvaltningsärenden. I enlighet härmed har nämnden beslutit att tillsätta nedanstående specialdelegationer.

Delegerade för frågor rörande upphandlingar och entreprenader.

Gustavson, A. V. N. (ordf.); Karlsson, G. Verner; Landberg, A.: Strand, A. J.

Suppleant: Svensson, Knuth G.

Tjänstedelegerade.

Berglund, H. J. (ordf.); Ahlén, Anders E.; Jacobson, P.; Svensson, Knuth G.; Törnqvist, J. E.

Delegerade för frågor rörande platsupplätelser å gatu- och parkmark.

Berglund, H. J. (ordf.); Malis, P. G.; Stadig, A. G.

Delegerade för underhåll av byggnader.

Ahlén, Anders E.; Eriksson, Arthur W.; Törnqvist, J. E.

Revisorer.

Stadsfullmäktige utse årligen i december tre revisorer jämte tre suppleanter för granskning av gatunämndens, kyrkogårdsnämndens och slakthus- och saluhallsstyrelsens räkenskaper och förvaltning under nästföljande år.

Håkansson, E. A. F., tjänsteman, ordf.

Jonsson, E. A., kassör.

Kruse, A. K. J., major.

Suppleanter:

Axäll, G. R., kamrerare.

Carlsson, f. Carlsson, Karin K., fru.

Thamsten, O. E., kassör.

Gatunämndens expedition.

Bolinders Plan 3 (postadress: postfach, Stockholm 8); t. 22 20 20 (växel); expeditionstid: 10—15 (lördagar och dag före helgdag 10—13).

Enligt gällande arbetsordning skall expeditionen, som förestås av gatusekreteraren och är gemensam för gatunämnden och gatukontoret, mottaga och registrera samt fördela alla till nämnden, gatukontoret eller någon kontorets avdelning inkommande handlingar samt ombe-

sörja expediering av alla från nämnden, kontoret eller dess avdelningar utgående expeditioner. Expeditionen vårdar nämndens och kontorets gemensamma arkiv och bibliotek.

Arbetsordning. Arbetsordning för gatunämndens och gatukontorets gemensamma kansli, godkänd av nämndens ordförande 17 dec. 1936.

Gatusekreterare (30).

Calmfors, S. H.

Förste kontorsskrivare (16).

Karlsson, f. Tunell, Signe E. M.

Gatukontoret.

Bolinders Plan 3 (postadress: postfach, Stockholm 8); t. 22 20 20 (växel). (Se f. ö. nedan under resp. avdelningar.)

Gatukontoret, som är gatunämndens verkställande organ beträffande stadens gatu-, park- och renhållningsväsen, åligger i denna egenskap att inom ramen för beviljade anslag och enligt av nämnden godkända förslag utföra de arbeten och vidtaga de åtgärder, som erfordras för fullgörande av gatunämndens åligganden, att för andra förvaltningar eller enskilda utföra de arbeten inom kontorets verksamhetsområde, som erfordras för fullgörande av ingångna avtal eller eljest åligga staden, att hos nämnden göra framställningar i till kontorets verksamhetsområde hörande ärenden, som skola av nämnden behandlas, samt svara för att nämndens beslut i sådana ärenden skyndsamt bliva verkställda, att avgiva yttrande i de ärenden, som i vederbörlig ordning till kontoret remitterats, att med uppmärksamhet följa utvecklingen inom kontorets verksamhetsområden samt väcka förslag till de åtgärder, vilka kontoret härvid finner påkallade samt att i övrigt ställa sig till efterrättelse de föreskrifter, som gatunämnden eller annan överordnad myndighet meddelar.

Gatukontorets chef är gatudirektören. Han är införd gatunämnden ansvarig för fullgörandet av gatukontorets åligganden och utövar med avdelningschefernas bistånd ledningen av gatukontorets arbeten, fördelar gatukontoret ävlande uppgifter å personalen och äger avgöra ärenden av löpande natur samt i övrigt ärenden, vilkas avgörande enligt gatunämndens beslut till gatukontoret överlämnats.

Gatukontorets verksamhet fördelas på följande avdelningar: expeditionen, ekonomiavdelningen, utredningsavdelningen, byggnadsavdelningen, parkavdelningen samt renhållningsavdelningen.

Författningar. Instruktion för gatukontoret, fastställd av gatunämnden 2 mars 1938 (Kf 1938: nr 22). Byggnadslag 30 juni 1947, med ändr.

Reglemente ang. avloppsledningar för spillvatten inom hus och tomter i Stockholm, fastställt av ÖA 8 juli 1908 (»avloppsreglemente»), med ändr. Gatulägningsordning för Stockholms stad, fastställt av k. m:t 12 maj 1870, med ändr. ÖA:s trafik- och parkeringskungörelse 15 mars 1950.

Stat år 1950. (Allmänna kostnader.) Utgifter: driftbudgeten 14,782,671 kr. (därav engångs 1,400 kr.); inkomster: driftbudgeten 14,238,671 kr.

Gatudirektör (B 21).

Anger, D. V. E. (förordn. t. o. m. ^{31/1} 1951); t. 22 20 20 (växel) och 52 80 90; mottagnings-tid: 11—12.

Expeditionen.

Bolinders Plan 3, K., t. 22 20 20 (växel); expeditionstid: 10—15 (lördagar och dag före helgdag 10—13).

Expeditionen handhar in- och utgående skriftväxling. Registrators- samt övriga kansligöromål ombesörjas å gatunämndens och gatukontorets gemensamma expedition (se ovan).

Chef.

Gatudirektören (se ovan).

Ekonomiavdelningen.

Ekonomidirektör (B 15).

Nordberg, A. E.

Förste kammarsskrivare (22).

Cederholm, N. T.

Tre första kontorsbiträden.

Räkenskapsbyrån.

Räkenskapsbyrån handhar gatunämndens bokföring, upprättar i anslutning härtill erforderliga redovisningar och rapporter, verkställer in- och utdrifning av fordringar, övervakar att kontrollanordningarna inom gatukontorets och brandkårens ekonomiska förvaltning äro tillfredsställda, kontrollerar anslagsbelastningen och dispositionsbokföringen, handlägger vissa hyresärenden, verkställer debitering av gatuhällningsavgifter, handhar med taxering och beskattning sammanhängande göromål samt efter ekonomidirektörens beprövande andra ärenden av kameral natur.

Kamrerare (2 kl.) (28).

Säfström, S. O.

Förste kammarsskrivare (22).

Almström, K. H.; Ekhult, T. R.; Hedman, T. E.

Kammarsskrivare 20).

Trä vakanta, *tf. von Essen, B. G., tf. Bohman, F. A. B.*

Kontorsassistenter (18).

Zetterlund, C. E.; Lundén, T. Hj.

Förste kontorsskrivare (16).

Schöldström, H. M. (Greta).

Trä två första kontorister, fem kontorister, åtta första kontorsbiträden.

Lönebyrån.

Lönebyrån handlägger avlönings- och pensionsärenden rörande gatuförvaltningens tjänstemän samt pensionsärenden för förvaltningens arbetare och härjämte efter ekonomidirektörens beprövande andra ärenden av kameral natur.

Förste kammarsskrivare (22).

Björkman, A. B.

Kontorsassistent (18).

Anderson, G. A. V.

Förste kontorsskrivare (16).

Dahlberg, f. Josephson, Ella C.

Dessutom två första kontorsbiträden.

För gatukontoret gemensam personal.

Notarie (26).

Vakant, *tf. Sahlin, B. S.*

Förste expeditionsvakt (12).

Krosse, E. H. H.

Tre automobilförare, fyra expeditionsvakter, fyrtiosju kontorsbiträden, fyra telefonister, sexton expeditionsvaktsbiträden.

Förtroendeläkare.

Vakant, *tf. Lindgren, G. O. A.*

Utredningsavdelningen.

Döbelnsgatan 18, Va. (postadress: post-fack, Stockholm 8); t. 23 58 85 (växel); expeditionstid: 8,30—11,30, 12,30—16,30 (lördagar och dag före helgdag 8,30—11,30, 12—14).

Utredningsavdelningen utför gatukontorets tekniska och ekonomiska utredningar och utarbetar i samråd med övriga avdelningar för gatukontorets arbeten erforderliga konstruktionsritningar, arbetsbeskrivningar och kostnadsberäkningar.

Avdelningen är organiserad på en byrå för allmänna ärenden, en konstruktionsbyrå, en trafikbyrå och en avloppsbyrå.

Förste ingenjör och chef (B 13).

Lidvall, N. A. F.; t. 34 18 90.

Byrån för allmänna ärenden.

Expeditionen.

Kammarsskrivare (20).

Lindberg, A., tjl. (se sid. 177), *tf.* Skogman, O. M.
Dessutom ett *första kontorsbiträde*.

Inmätningen.

Underingenjör (22).

André, C. F.

Konstruktörer (21).

Tengfors, G. A.; Lundqvist, N. J. A.

Två *verkmästare*, fyra *mättningsförmän*,
tio *mättningsbiträden*.

Ritningsarkivet.

Arkivföreståndare (15).

Ryding, S. B.

En *kontorist*, ett *arkivbiträde*, två *kopieringsbiträden*.

Konstruktionsbyrån.

Förste byråingenjör (35).

Gyldensten, K. H. G.

Byråarkitekt (halvtidstjänst)

(9,000 kr. utan rörligt tillägg).

Lené, G.

Byråingenjörer (32).

Falk, K. G.; Ehrman, C. E. G.; Vretblad, E. G.

Ingenjörer.

Ellner, K. E. O. T. (28); Tydén, K. J. (28);
Hjärpe, J. B. (28); Helligren, S. A. (28); The-
lander, E. G. (28); Pehrs, I. (28); Anmark,
K. H. (28); Göransson, A. (28); Lundberg, G.
O. L. (28); Müllersdorf, U. (28), *tf.*; Nordin,
P. A. (24); Wennel, S. A. (24); Hylander, A.
L. (24); Lahi, A. V. (24); Gripnäs, S. E. L.
(24); Fryk, J.-O. (24), *tf.*; Wettermark, L. G.
Hj. (24), *tf.*; Arendi, K. Hj. (24), *tf.*; Ölund,
E. G. (24), *tf.*; två vakanta.

Uderingenjörer (22).

Victorsson, S. J.; Örtenholm, E. A.

Konstruktörer (21).

Victorsson, Å. N.; Höglander, C. A.; Söderholm,
L. E.; en vakant.

Ritare (19).

Palmqvist, S. A. S.; Rasmusson, H. L.; Järild,
S. A. W.; Alskär, C. J. Å.; Sundquist, Å. V.
D.; Svedmarker, G. A.; två vakanta.

En *verkmästare*, fem *mättningsförmän*,
sju *ritbiträden*.

Trafikbyrån.

Förste byråingenjör (35).

Hertzman-Ericson, B. V.

Byråingenjör (32).

Dufwa, A. O. W.

Ingenjörer.

Herrström, H. O:son (28); Wahlquist, E. V. (28);
Kullström, G. E. (28); Sylvén, F. E. B. (28);
Stille, J. I. (28); Vikander, J. S. (28).

Konstruktörer (21).

Dahlberg, R. B. A.; Malmström, E. G.; Iwar-
son, A. N. I.

Ritare (19).

Tideblad, Y. A.; Grenzdörfer, N. H.; Öjby, H.
E. E.; Kask, K., *tf.*; en vakant.

Dessutom fem *ritbiträden*.

Avloppsbyrån.

Förste byråingenjör (35).

Kempe, E. Hj.

Byråingenjörer (32).

Edlund, S. R. V.; Cronström, A. A.

Ingenjörer.

Niklasson, L. F. (28); Ekelund, H. G. K. (28);
Mårtensson, G. A. S. (24); Björnson, B. V.
(24); Falkendal, C. J. (24); Angeberg, N. H.
R. (24), *tf.*

Uderingenjör (22).

Blomberg, R. C. E.

Konstruktörer (21).

Strömberg, S.; Nilsson, G. M. V., tjl. (se sid.
195); Ahldén, S. K. J.; Hallberg, V. G. F.;
Enquist, N. T. L.; Widlund, H. S.

Föreståndare för kartverket.

Johansson, J. I., konstruktör (21).

Ritare (19).

Willberg, V. I. A.; Söderberg, H. A.; Larsson,
H. A.; Stigstedt, B. S. B.; Rohmer, F. E.,
tjl., (se sid. 158); Andersson, C.-A. G.; Evesjö,
S. W., tjl.; Andersson, G. E. B.; Odendahl,
B. T.; Birgersson, S. O., *tf.*; Ellberg, B. A.,
tf.; en vakant.

Ett *första ritbiträde*, sexton *ritbiträden*.

Byggnadsavdelningen.

Bolinders Plan 3 (postadress: postfack,
Stockholm 8); t. 22 20 20 (växel); *expedi-
tionstid*: 8,30—11,30, 12,30—16,30 (lördagar
och dag före helgdag 8,30—11,30, 12—14).

Byggnadsavdelningen svarar för nyanlägg-
ning och underhåll av stadens gator, vägar och
allmänna platser, viadukter, trappor, avloppsled-
ningar m. m., nyanläggning av bekvämlighets-

GN

inrättningar samt underhållet av beläggningen å stadens fasta broar, ombesörjer driften af asfalt-, pump- och reningsverk samt verkställen inköp för gatukontoret, i den mån gatudirektören så bestämmer.

Avdelningen är organiserad på en expedition samt en planeringsbyrå, en nybyggnadsbyrå, en inköps- och förrädsbyrå ävensom fyra territoriella arbetsdistrikt. Härtill komma belägningsbyrån samt pump- och reningsverken.

Antalet sysselsatta arbetare uppgick vid 1950 års ingång till 1,640 man, varav 227 hos entreprenörer.

Stat år 1950. (Gator, vägar, arloppsledningar och pumpverk m. m.) Utgifter: driftbudgeten 47,188,111 kr., dessutom förlägsmedel tillhoppa 4,332,599 kr., kapitalbudgeten 300,000 kr., av lånemedel i linjen 21,400,000 kr., inom linjen 5,350,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 30,791,000 kr., kapitalbudgeten 300,000 kr.

Överingenjör och chef (B 17).

Ekwall, P. G. (förordn. t. o. m. ³⁰/₁₁ 1951).

Expeditionen.

Avdelningsingenjör (32).

Elfström, L. A.

Kammarskrivare (20).

Allstrin, J.-E.

Kontorsassistenter (18).

Hallgren, K. G.; Söderbäck, V. K. S.

Planeringsbyrån.

Kontor: Bolinders Plan 3, K.; t. 22 20 20 (växel).

Driftsingenjör (B 13).

Schütz, H. F.

Ingenjör (16,000 kr. utan rörligt tillägg).

Olsson, K. H.

Ingenjörer.

Erikson, C. Å., maskingenjör (28); Gillberg, E. A. (24); Högsäter, M. G. (24); Liedner, G. B. L. (24).

Underingenjör (22).

Rydebrant, A. G.

Ritare (19).

Simonsson, E. F.

Nybyggnadsbyrån.

Kontor: Bolinders Plan 3, K.; t. 22 20 20 (växel).

Arbetschef (B 15).

Jondal, B. E.

Avdelningsingenjörer (32).

Jonsson, S. E.; Bengtson, N. O.; Larsson, N. G.

Ingenjörer.

Forsberg, B. E. (28), *tf.*; Pehrson, M. P. A. (28), *tf.*; Wejdling, J.-O. A. (24); Pousette, A. (24), *tf.*; Ekström, P. A. G. (24), *tf.*

Underingenjörer (22).

Hasselvall, C. M.; Challis, E. L. Ch.; Berg, R. C. G.; Hermanson, S. G. M.

Ritare (19).

Lengquist, P. H.; Lundin, C. W.

Kontorsassistent (18).

Söderlundh, J.

Arbetsdistrikten.

Norra distriktet

(omfattande Matteus, Gustav Vasa, Adolf Fredriks, Klara, Johannes, Jakobs, Engelbrekts, Hedvig Eleonora, Oscars, Nikolai, Kungsholms och St Görans församlingar, av Bromma församling stadsdelarna Stora och Lilla Essingen).

Kontor: Kungsholmsgatan 16, 3 tr., K.; t. 52 67 33, 52 67 35, 52 67 36, 52 67 38, 52 67 39.

Arbetschef (35).

Lidén, G. A.

Ingenjör (24).

Westman, O. A.

Underingenjör (22).

Andréasson, T. E.

Södra distriktet

(omfattande Katarina, Maria Magdalena och Högalids församlingar, Sofia församling med undantag af den del, som ligger söder om Hammarbyleden och Sicklakanalen samt af Brännkyrka församling den del som ligger väster om stambanan).

Kontor: Götgatan 48, Sö.: t. 43 44 33 (exp.), 43 44 18 (verkmästaren).

Arbetschef (35).

Pehrson, K. C. P.; t. 44 43 12, 43 33 49.

Ingenjör (28).

Brodin, B. O.; t. 43 33 70.

Underingenjör (22).

Ericsson, A. V.; t. 42 80 69.

Enskededistriktet

(omfattande Enskede och Brännkyrka församlingar med undantag av den del som ligger väster om stambanan samt av Sofia församling den del, som ligger söder om Hammarbyleden och Sicklakanalen).

Kontor: Olaus Magnus' Väg 6, Johanneshov; t. 49 02 31, 49 09 01, 49 31 12.

Arbetschef (35).

Björkman, K. G. S.

Ingenjörer.

Peterzén, S. (28), *tf.*; Eklund, P. O. L. (24); Mattsson, P. O. (24), *tf.*

Brommadistriktet

(omfattande Bromma församling med undantag av stadsdelarna Stora och Lilla Essingen, samt Spånna-Hässelby).

Kontor: Åkeshovs gård, Bromma; t. 37 11 60, 37 11 70.

Arbetschef (35).

Wibeck, N. G.

Ingenjör (24).

Dahlberg, A. F. Hj.

Underingenjör (22).

Hellberg, S. G., *tf.*

Beläggningsbyrån

(omfattande asfaltarbeten, trafikordningar, grustag och sjötransporter).

Kontor: Bolinders Plan 3, K.; t. 22 20 20 (växel) och 52 80 96.

Arbetschef (35).

Vakant, *tf.* Sundqvist, S.

Ingenjörer (24).

Stenberg, G. W., Tägt, E. H., *tf.*

Underingenjörer (22).

Königsson, D. B., *tf.*; Hedberg, O. W. E.

Pump- och reningsverken.

Kontor: Bolinders Plan 3, K.; t. 22 20 20 (växel).

Driftsingenjör (35).

Brundin, G. M.

Underingenjör (22).

Raune, Å. F.

Henriksdals reningsverk.

Laboratorieföreståndare (30).

Johansson, V. H.

Förste kemister (21).

Cronholm, Märta M.; Lundberg, B. E.

Inköps- och förrädsbyrån.

Bolinders Plan 3, K.; t. 22 20 20 (växel).

Inköpschef (30).

Trana, E. A.; t. 53 82 73.

Förrädsförvaltare (26).

Nyed, P. G. H., *tf.*

Underingenjör (22).

Svensson, E. V., säkerhetskontrollant.

Kontrollant (20).

Hammarberg, E. V., virkeskontrollant.

Inventarie- och materialförråden.

Adress: Lindhagensgatan, K.; t. 53 24 55 eller 22 20 20.

Förrådsmästare (1 kl.) (20).

Sandström, B. N.

En konstruktör, en övermaskinist, nittio-åtta verkmästare, sex maskinverkmästare, en kemist, sex kontrollanter, fyra maskinister, två laboranter, sex förrådsmästare, tretton biträdande maskinister, en bogserbåtsbefälhavare, sjutton förste kontorister, tjugu mättningsförmän, fjorton kontorister, ett tekniskt biträde, tjugufem mättningsbiträden, två första kontorsbiträden, fem laboratoriebiträden.

Parkavdelningen.

Döbelnsgatan 18, Va.; t. 23 58 85. Expeditionstid: 8,30—11,30, 12,30—16,30 (lördagar och dag före helgdag 8,30—11,30, 12—14).

Parkavdelningen planlägger stadens parkverksamhet, utför nyanläggningar, underhåll och renhållning av parker och planteringar, utför anordningar för stadens prydnad samt handhar de särskilda verksamhetsgrenar, såsom lek, musik m. m., vilka äsyfta att befordra parkernas användning för friluftsvistelse. Därjämte biträder parkavdelningen vid projekteringen av sådana gatu- och torganläggningar, på vilka stora

estetiska krav ställas och utför arkitektuppdrag för gatukontoret i övrigt.

Den under avdelningens förvaltning stående parkarealen utgjorde under år 1949 omkr. 2,000 hektar.

För att förse stadens parker och planteringar med erforderligt växtmaterial driver avdelningen trädgårdar med trädskola i Enskede samt med växthus och odlingar av perenna växter vid Haga trädgårdar, som arrenderats till år 1977, i samband varmed staden åtagit sig skötseln av Hagaparken. Anläggningarna få dagligen beses av allmänheten.

Parkavdelningen ombesörjer även utfodring av vilda fåglar i staden, särskilt änder och småfåglar vintertid. Till avdelningens förfogande står härvid som rådgivande organ Fågel-skyddsrådet (se sid. 420).

Chef för parkavdelningen är stadsträdgårdsmästaren.

Stat år 1950. (Parker.) Utgifter: driftbudgeten 10,001,045 kr. (därav engångs 210,675 kr.), dessutom förlagsmedel 360,339 kr., kapitalbudgeten 50,000 kr., av lånemedel i linjen 245,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 3,805,775 kr.

Stadsträdgårdsmästare (B 13).

Blom, H. E. M.; t. 34 18 89, mottagningstid: måndagar, onsdagar och lördagar 11—12, samt i övrigt efter överenskommelse.

Byråarkitekt (32).

Glemme, E. H.

Expeditionen.

Förste kammarskrivare (22).

Ihrman, L.

Byggnadstekniker (20).

Simonsson, N. R. G.

Kontorsassistent (18).

Vakant, *tf.* Johansson, C. V.

En *förste kontorist*, en *kontorist*, ett *första kontorsbiträde*.

Projekteringsbyrån.

Arkitekt (28).

Rubin, O.

Trädgårdstekniker (26).

Johansson, A.

Biträdande arkitekt (22).

Smedberg, L. E., *tf.*

Trädgårdsarkitekt (22).

Östedt, N. R.

Parkassistent (22).

Friberg, S. O.

Biträdande parkassistent (20).

Hall, N. J.

Tekniker (19).

Florin, K. F. G.; Asker, O. B.

Ritare (19).

Paulsson, A. G.

En *biträdande tekniker*, två *ritare*, två *mättningsförmän*, tre *mättningsbiträden*, en *kontorist*, ett *ritbiträde*.

Arkitektkontor.

Arkitekt (28).

Hedberg, A. G.

Konstruktör (21).

Homann, G. A. H.

Arbetsdistrikten.

Parkinspektör (24).

Johnselius, A.

Biträdande parkinspektör (19).

Vakant.

En *förste kontorist*.

Distrikt I

(omfattande Östermalm, Norrmalm, Vasastaden och Staden Mellan Broarna).

Kontor: Engelbrektsgratan 39, Ö.; t. 20 67 87.

Distriktsträdgårdsmästare (19).

Häggvik, J. E.

Distrikt II

(omfattande Kungsholmen, Essingeöarna, Långholmen, Reimersholme och Södermalm).

Kontor: Stora Mejtens Gränd 8, Sö.; t. 41 91 38.

Distriktsträdgårdsmästare (19).

Lindqvist, G. R.

Distrikt III

(omfattande Brännkyrka församling väster om stambanan samt Årstaområdet).

Kontor: Dansbanevägen 2, Hägersten; t. 45 59 77.

Distriktsträdgårdsmästare (19).

Engfors, K. Ö. V., tjl. (se nedan), *tf.* Tegman, A. H. A.

Distrikt IV

(omfattande Brännkyrka församling öster om stambanan (med undantag av Årstaområdet) samt Enskede församling).

Kontor: Stockholmsvägen 50, Enskede; t. 49 30 29.

Distriktsträdgårdsmästare (19).

Helin, G. V.

Distrikt V

(omfattande Bromma församling med undantag av Essingeöarna samt Spånga församling).

Kontor: Åkeshovs gård, Bromma; t. 37 28 88.

Distriktsträdgårdsmästare (19).

Vakant.

Sex verkmästare, fem kontorister. Övrig personal under år 1949: nio ordningsvakter. Antalet arbetare sommardag 605 och vintertid 339, varav 35 resp. 28 hos entreprenörer.

Trädgårdar och trädskolor.

Förste trädgårdsmästare (Ex. 21).

Engfors, K. Ö. V., t. 23 58 85.

Växthusen: Haga trädgård, Stockholm 6; t. 27 41 90, 27 41 91.

Trädgårdsmästare (1 kl.) (19).

Vakant, tf. Hult, F. G. C.

En verkmästare.

Perenna växter: Linnéavtorpet, Stockholm 6; t. 27 40 51.

Trädgårdsmästare (1 kl.) (19).

Lindström, B. L.

Trädskolan, Enskedevägen, Enskede; t. 49 15 72.

Förråd.

Förråd och verkstad: Haga trädgård, Stockholm 6; t. 27 47 52.

Verkmästare (2 kl.) (19).

Johansson, K. A.

En verkmästare, en kontorist.

Lekverksamhet.

För att samla barn upp till 14 år till parkernas lekplatser, ge dem sund rekreation, lämpliga och roande sysselsättningar under fria men dock övervakade former anordnas sedan 1937 den s. k. »parkleken».

Verksamheten har varit förlagd till följande platser, nämligen Staden mellan broarna: Junotäppan; Östermalm: Jarlapan, Humlegår-

den, Spiltan, Gustav Adolfsparken, Valhall, Tessinparken; Hjorthagen; Hjortgläntan; Vasastaden: Vasaparken, Observatorielunden, Vanadislunden; Kungsholmen: Kungsklippan, Kronobergsparken, Rålambshovsparken, Fredhällsparken, Kristinebergsparken; Lilla Essingen: Luxparken; Stora Essingen: Vängåvan; Södermalm: Björns Trädgård, Stigbergsparken, Lilla och Stora Blecktorisparken, Vitabergsparken, Skåneglätan, Mariaberget, Bergsgruvan, Tanto, Högalidsparken; Gröndal: Lövhölmsparken; Aspudden: Lövsmygen; Midsommarkransen: Enbacken; Hägerstensåsen; Västberga: Korpmossen; Karusellen; Långbro: Stüveln; Gubbängen: Gefotnen; Enskede: Vårflodsparken, Trädskolan; Tallkrogen: Olympiaplan; Årsta: Vättersdälden, Årstaliden; Johanneshov: Blåst, Grynkvarn; Hammarbyhöjden: Hammarbysegen, Tallbacken; Björkhagen; Traneberg: Tranebergssången, Vidängen; Ulvsunda: Kvarnlyckan, Lillsjöby; Riksby: Båtsmanstorpet; Åkeslund: Tunnlandet; Abrahamsberg: Dragontorpet; Mariehäll: Kratsboda. På 14 platser pågår parkleken även över vintern. Vinterlekplatserna angivas här ovan genom kursiv stil. Under sommaren finnas på 25 platser särskilda småbarnshagar. För omhändertagande av barn i skolåldern pågår verksamheten på 17 platser mellan kl. 18—20 under benämningen »kvällsleken».

Antalet deltagande barn uppgår i medeltal till under sommarsäsongen 11,664 och under vintersäsongen 3,430 per dag. Utflykter företagas under sommarmånaderna med barnen från de trängre huvudstadsparkerna till Hagaparken eller annat större friområde, där lekar, tävlingar, teater och uppvisningar anordnas.

Lekverksamhetens övervakande har uppdragits åt en lekinspektris, ställd direkt under stadsträdgårdsmästaren.

Lekinspektris (17).

Wretling-Larsson, Stina, fru.

En lekledare.

Övrig personal under år 1949: sommardag 5 sektionsledare, 54 lekledare, 50 lekassistentter, 15 lekpraktikanter och vintertid 14 lekledare, 12 lekassistentter.

Friluftsmusik m. m.

Genom parkavdelningen anordnas konserter, visafnär och teaterföreställningar under månaderna juni—augusti i ett trettiotal parker i den inre staden och förorterna. Regelbundet återkommande konserter etc. äga rum bland annat i Observatorielunden, Humlegården, Vanadislunden, Vasaparken, Stadshusträdgården, Kronobergsparken, Tantolunden, Björns Trädgård och Vitabergsparken. I Kungsträdgården hållas midnattskonserter varje onsdag kl. 12,30—13,30 fr. o. m. maj t. o. m. september månad. Kon-

GN

serterna i övriga parker äro i regel förlagda till kvällarna, vanligtvis kl. 19—21.

Parkunderhållningen omfattar årligen drygt 100-talet instrumentalkonserter, mellan 25 och 30 körkonserter samt slutligen 15 visafnarn och ett 20-tal teaterafnarn. tillsammans sålunda omkring 170 underhållningstillfällen. För musiken svarar dels den speciellt för friluftskonserterna bildade »Stockholms Promenadorkester» (40 man), dels militära och enskilda blåsorkestrar. Vid sångkonserterna medverka många av Stockholms mest kända körer. Visafnarna bjuda både på musik, sång och recitation, och motiven hämtas ur skilda miljöer och epoker. Såväl svensk som utländsk dramatik av god klass presenteras vid teaterafnarna.

I Blå hallen i stadshuset anordnas vintertid orgelkonserter.

Renhållningsavdelningen.

Tulegatan 5, Va. (postadress: postfack, Stockholm 8); t. 23 58 85 (växel); expeditionstid: 10—14,30.

Renhållningsavdelningen ombesörjer gatu- och avträdesrenhållning inom staden, åtager sig gårdsrenhållning, mottager sopor och annat avfall samt tillser, att avfallet oskadliggöres och så vitt möjligt ekonomiskt utnyttjas. Avdelningen svarar därjämte för underhåll och skötsel av bekvämlighetsinrättningarna.

Till avdelningen höra renhållnings- och soplastningsstationerna, sopförbrännings- och elektrisk kraftanläggning vid Lövska verkstäder samt Spånga—Lövska järnväg.

Författningar. Ordningsstadgan för rikets städer, fastställd av k. m:t 24 mars 1868, med ändr. (Kfh 1946: sid. 263; Svf 1947: nr 743). ÖA:s kung. 11 jan. 1869 med särskilda ordningsföreskrifter för Stockholm utöver vad ordningsstadgan för rikets städer innehåller, med ändr. (Kfh 1946: sid. 272). Hälsovårdsstadgan 19 juni 1919, med ändr. (Kfh 1946: sid. 363). ÖA:s kung. 31 mars 1892 ang. särskilda föreskrifter om renhållningen inom egendomarna i huvudstaden (»renhållningsstadgan»), med ändr. (Kfh 1946: sid. 390). K. brev 22 jan. 1898 ang. kommunens övertagande av fastighetsägarnas bestyr med gaturenhållningen, med ändr. 24 juli 1919 och 29 april 1932. Chefens för finansdep. brev till ÖA 4 okt. 1901 ang. kommunens övertagande av kronans gaturenhållningsskyldighet för sina fastigheter. ÖA:s kung. 5 april 1905 ang. transport av avträdesorenlighet. Taxa för hämtning av latrin, fastställd av ÖA 20 febr. 1940, med ändr. 12 mars 1948. Taxa för gårdsrenhållning, fastställd av drätselnämndens andra avdelning 1 maj 1918 (Kf 1918: nr 26). ÖA:s kung. 17 maj 1919 ang. förbud mot lumpinsamling ur hussopor. ÖA:s kung. 22 sept. 1939 ang. huvudstadens indelning i budningsdistrikt.

Stat år 1950. (Renhållning.) Utgifter: driftbudgeten 16,313,500 kr. (därav engångs 70,000 kr.), dessutom förlagsmedel 1,300,000 kr., kapitalbudgeten 420,000 kr., låne-medel, i linjen 300,000 kr., inom linjen 119,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 7,877,500 kr.

Renhållningschef (B 13).

Björkman, A. Å. V.; mottagningstid: 13—13,30.

Renhållningsinspektör (28).

Franzén, J. A.; mottagningstid: 10—11.

Förste kammarskrivare (22).

Neuendorff, H. G.

Biträdande inspektör (22).

Thorén, K. G. S.

Underingenjör (22).

Högvist, S. H., tjl. för särskilt utredningsuppdrag.

Kammarskrivare (20).

Jansson, K. G.

Inspektörsassistent (19).

Vakant, tf. af Uhr, J.

Kontorsassistent (18).

Eriksson, E. G., tf.

Förste kontorsskrivare (16).

Söderberg, F. R.; Eklund, K. P. K.

Två kontorister, ett första kontorsbiträde.

Renhållningsstationerna.

Östra stationen

(omfattande Östermalm, Djurgården, Ladugårdsgården, Hjorthagen och Ekshagen).

Ruddammsvägen 11, Ö.; t. 32 26 76, 33 62 23; kontorstid: 8,30—16,15.

Distriktsföreståndare (22).

Andersson, R. E.

Förste kontorsskrivare (16).

Granemark, f. Tenger, Laila E.

Västra stationen

(omfattande Norrmalm, Vasastaden, Kungsholmen och Essingeöarna).

Norrbackagatan 31, Va.; t. 33 99 62, 33 99 63, 33 99 64; kontorstid: 8,30—16,15.

Distriktsföreståndare (22).

Jägerdal, S. A.

Förste kontorsskrivare (16).

Cederholm, A. E.

Södra stationen

(omfattande Södermalm, Staden Mellan Broarna).

Siargatan 14, Sö.; t. 43 38 19, 43 45 43, 43 15 18, 43 32 47; kontorstid: 8,50—16,15.

Distriktsföreståndare (22).

Johnsson, A. R.

Förste kontorsskrivare (16).

Arenander, D. E. A., *tf.*

Årstastationen

(omfattande Brännkyrka och Enskede församlingar).

Huddingevägen—Sockenvägen; t. 48 71 82, 49 70 50, 49 49 38; kontorstid: 8,50—16,15.

Distriktsföreståndare (22).

Bladh, M. W.

Förste kontorsskrivare (16).

Hedström, J., *tf.*

Brommastationen

(omfattande Bromma och Spånga).

Drottningholmsvägen 314, Bromma; t. 26 15 74, 25 63 73; kontorstid: 8,50—16,45.

Distriktsföreståndare (22).

Lundborg, F. A. F.

Förste kontorsskrivare (16).

Pernebrant, G. A. V.

Tjugo tillsyningsmän, tre förmän, tre kontorister. Antalet sysselsatta arbetare uppgick i medeltal under år 1949 till 695 st.

Verkstaden.

Kellgrensgatan 14, K.; t. 23 58 85 (växel).

Verkstadsingenjör (26).

Arvidson, T. A. S.

Underingenjörer (22).

Lindblom, S. F. V.; Planfeldt, A., *tf.*

Verkmästare (1 kl.) (20).

Almqvist, F. A.

Kontorsassistent (18).

Englund, N. A.

Sex verkmästare, en maskintillsyningsman, en förrådsmästare, fyra ritare, en förste kontorist, ett första ritbiträde, sex

kontorister, en värmeledningsskötare. Antalet sysselsatta arbetare uppgick i medeltal under år 1949 till 149 st.

Budningskontor.

Lilla Nygatan 5, C.; expeditionstid: 9—15.

Ett kontorsbiträde.

Sopförbränningsanläggningen vid Lövsta.

Hässelby villastad; t. 38 09 04 och 38 04 03; kontorstid: 9—16.

Sopor, latrin och övrigt avfall, som emottagas vid sopplastningsstationerna, utforslas till den för ändamålet inköpta egendomen Lövsta vid Mälaren, varest maskinella anordningar för avfallets vidare behandling finnas.

Maskinmästare (22).

Westberg, J. L.

En maskinistförmän, en verkmästare, en förmän, en kontorsskrivare. Antalet sysselsatta arbetare uppgick i medeltal under år 1949 till 80 st.

Bekvämlighetsinrättningar.

25 st. kabinett, av vilka ett hålles öppet endast sommartid. Ny- och ombyggnader av kabinetten och urinkurarna, 100 st., ombesörjas av byggnadsavdelningen, underhåll och drift av renhållningsavdelningen.

Två kabinettsvakter, fyrtiotvå biträden.

Tjänstemän, som på grund av förordnanden å andra tjänster åtnjuta tjänstledighet.

Tunå, G. C. R., ingenjör (28) (se sid. 160).

Kinnman, K.-E., ingenjör (24).

Brandkåren.

Brandstationer: Johannes brandstation, Malmskillnadsgatan 64, C.; t. »brandkåren» eller därest namnanropet är blockerat 10 15 20 för anmälan om eldsvåda samt tillkallande av sjukvagn vid olycksfall och sjukdomsfall, som fordrar omedelbar transport till sjukhus; eljest gruppnummer 22 77 00. Samtliga brandstationer stå i förbindelse med brandkårens telefonväxel. Därjämte finnes direkt telefonförbindelse med polisstationerna genom polisverkets växel. Katarina brandstation, Tjörhovsgatan 11, Sö.; Kungsholmens brandstation, Kronobergsgatan 2, K.; Östermalms brandstation, Artillerigatan 69, Ö.; Brom-

ma brandstation, Ulsundavägen 30, Bromma; Brännkyrka brandstation, Bäckvägen 1, Hägersten.

Det åligger varje stad att i enlighet med bestämmelserna i brandlagen och brandstadgan den 15 juli 1944 hålla ett brandförsvar, som tillfredsställer skäliga anspråk på trygghet mot skada av brand.

Förvaltningen av brandväsendets angelägenheter handhaves i Stockholm av gatunämnden såsom brandstyrelse.

Brandchefen utövar närmast under förvaltningsmyndighetens ledningen av stadens brandförsvar och ansvarar för att detsamma är i överensstämmelse med brandordningen till alla delar ändamålsenligt ordnat. Han är därjämte skyldig att iakttaga, vad brandlagen och brandstadgan rörande hans befattning innehåller. Brandchefen är brandkårens befälhavare.

Under brandchefen är brandkåren organiserad på fyra avdelningar: eldsläcknings-, brandtekniska, elektrotekniska och administrationsavdelningen.

Brandchefen tillsättes av gatunämnden på viss tid, högst sex år, dock längst till utgången av den månad, varunder han uppnår den för tjänsten fastställda pensionsåldern. Övrigt befäl vid brandkåren anställes av nämnden tills vidare. Brandman och brandförman utses av brandchefen tills vidare.

För tillkännagivande av eldsvåda finnes en brandtelegraf med å lämpliga ställen inrättade brandskåp, traktvis förbundna med brandstationerna. Överståthållarämbetet kungör två gånger om året, varest brandskåpen finnas uppsatta.

Yrkesbrandkåren har numera sin personal fördelad på sex stationer, nämligen Johannes, Katarina, Kungsholmens, Östermalms, Bromma och Brännkyrka. Dessutom finnes i den fr. o. m. den 1 januari 1949 inkorporerade delen av Spånga-Hässelby tvenne borgarbrandkårer placerade vid Solhems brandstation: Trädgårdsvägen 5 resp. brandstationen i Hässelby villastad: Sturevägen 7. I Södertörns villastad samt i Fagersjö finnas därjämte s. k. redskapsskjul.

Till brandkårens förfogande stå, förutom den till civilförsvaret anskaffade motorspruteparken m. m. f. n. 27 automobilmotorsprutor, 25 bogsprutbara motorsprutor och 34 andra för brandskyddsverksamheten avsedda automobiler. (Betr. sjukvagnar m. m. se nedan.) Härtill komma sjösprutorna S:t Erik och Phoenix.

Efter framställning av brandchef i kommun, där brand tagit eller hotar taga större omfattning, är staden enligt brandlagen pliktig lämna släckningehjälp i den utsträckning brandchefen prövar möjlig utan att skälig hänsyn till stadens egen säkerhet åsidosättes.

Brandsyn förrättas av brandchefen eller efter hans förordnande av annat brandbefäl. Eldstadsbesiktning utföres av skorstensfejare i samband med sotning. Genom kungörelse eller

annorledes skall i förväg meddelande lämnas om tid, då brandsyn skall hållas.

Rörande sotning, se sid. 13.

Sjuk- och djurtransportväsendet utgör en del av brandkårens verksamhet. För verkställande av sjuktransporter finnas f. n. 19 sjukvagnar och för djurtransporter (sjuka och döda djur) tvenne kombinerade djurtransport- och olycksfallsautomobiler. (Se vidare under sjukhusdirektionen, sid. 394.)

Författningar. Brandlag 15 juli 1944 (Kfh 1946: sid. 1325). K. brandstadga 15 juli 1944 (Kfh 1946: sid. 1332). K. m:ts kung. 30 juni 1947 om ersättning för verksamhet vid brandsläckning m. m. K. m:ts kung. 30 juni 1947 om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under verksamhet vid brandsläckning m. m. Brandordning för Stockholm 19 juli 1924, med ändr. (Kfh 1946: sid. 1345). Bestämmelser ang. uniformspersedlar för brandkåren, fastställda av gatunämnden 15 dec. 1943. ÖA:s kung. 29 mars 1938 ang. stadens indelning i sotningstrakter, med ändr. ÖA:s sötningstaxa för Stockholm 12 nov. 1929, med ändr.

Stat år 1950. (Brandväsendet.) Utgifter: driftbudgeten 6,175,587 kr. (därav engångs 225,300 kr.), dessutom förlagsmedel tillhoppa 164,000 kr., kapitalbudgeten, av lånemedel inom linjen 135,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 1,097,300 kr.

Brandchef (B 16).

Arve, E. A. M. (förordn. t. o. m. ^{30/9} 1956); träffas å expeditionen, Malmsskillnadsgatan 64, C. (Johannes brandstation): vardagar 13—15 (dag före sön- och helgdag 13—14).

Vice brandchef (35).

Skogsberg, J.-E.

Eldsläckningsavdelningen.

Brandchef samt vice brandchef.

Se ovan.

Förste brandkaptenen (28).

Ekelund, K. R.; Palmquist, W. H.; Hildebrand, B. E.

Andre brandkaptenen (24).

Lydén, S. T.; en vakant, *tf.* Sommar, E. R.

Brandmästare (19).

Braner, N. G.; Bridal, E. O.; Emilsson, O. E.; Gedeberg, N. V.; Hagbrand, A. V. E.; Jacobsson, S. H.; Karlsson, K. A.; Malm, E. W.; Paulsson, K. H.; Rundqvist, A. G.; Runmar, C. E. E.; Sollenberg, H. A.; Thurlin, K. S.

Kårchef för Solhems borgarbrandkår.

Månsson, F. H. V.

Kårchef för Hässelby villastads borgarbrandkår.

Eriksson, C. R.

Skogsbrandfogde

(för inkorporerad del av Spånga-Hässelby).

Andersson, A.

Brandtekniska avdelningen.

Förste brandingenjör (35).

Strömdahl, I. F.

Biträdande brandingenjör (28).

Hultqvist, S. E. H.

Överbrandmästare och verkmästare (22).

Bergedahl, J. C.

Verkmästare (2 kl.) (19).

Ståhl, G. R.

Elektrotekniska avdelningen.

Brandingenjör (32).

Kvarneby, H. B.

*Ritare (19).*Hellgren, J. Y.; en vakant, *tf.* Hesselgren, E. L.*Verkmästare (2 kl.) (19).*

Fernelöf, J. V. E.; Askeryd, A. G.

Administrationsavdelningen.

Förste kammarskrivare (22).

Ekblad, K. E. V.

Kontorsassistent (18).

Carsell, B. L.

Brandförman (16).

Westberg, Å. K. E. (handhar bl. a. beklädnadsförrådet samt kommanderingen av s. k. säkerhetsvakter vid offentliga föreställningar å teatrar m. m.).

Inom samtliga avdelningar sextiotre *brandförmän*, trehundra *jutton brandmän*, fyrtiotvå *borgarbrandmän*, fem *hantverkare*, två *kontorister*, två *första kontorsbiträden*, fyra *kontorsbiträden*, tjugua *ttå linjemontörer*, varav tio avlönade enligt kollektivavtal, samt två *städerskor*.*Personalläkare (5,700 kr.).*

Wikander, L. O. S., prakt. läkare, Grev Turegatan 22, Ö.; t. 62 17 06; mottagningstid: vardagar 8,30—9,30.

Stockholms stads kyrkogårdsnämnd.

Kyrkogårdsnämnden.

Vasagatan 24, 1 tr. (postadress: Stockholm 1; postgirokontonr 546); t. 23 28 10. Sessionstid: i regel första helgfria tisdagen i varje månad kl. 15,30.

Vissa historiska uppgifter m. m. finnas ingåna i kommunalkalendern 1933 (ävensom tidigare årg.).

Genom instruktion, antagen av stadsfullmäktige den 23 september 1940 och fastställd av överståthållarämbetet den 20 november 1940, erhöill *Stockholms stads kyrkogårdsnämnd* sin nu gällande organisation. Instruktionen trädde i kraft den 1 december 1940.

Kyrkogårdsnämnden har till uppgift att handhava förvaltningen av staden tillhöriga eller åt staden upplåtna begravningsplatser med allt vad därtill hör, ävensom övriga begravningsväsendet rörande angelägenheter, vilkas vård av stadskollegiet åt nämnden överlämnas. Det åligger nämnden att uppgöra och till stadsfullmäktige för fastställelse överlämna förslag till bestämmelser angående avgifter och övriga villkor för nyttjanderätt till gravplats. Under kyrkogårdsnämnden lyder kyrkogårdsförvaltningen, vars chef är direktören.

Enligt instruktionen för kyrkogårdsnämnden består nämnden av, förutom ordförande, som tillsättes av stadskollegiet bland borgarråden, sex andra för två år valda ledamöter, av vilka en utses av [Stockholms domkapitel]¹⁾ samt fem av stadsfullmäktige. För ledamot, utsedd av domkapitlet, tillsättes i enahanda ordning suppleant. För övriga ledamöter väljas fem suppleanter av stadsfullmäktige. Nämnden utser årligen inom sig en vice ordförande. Direktören äger närvara vid nämndens sammanträden och deltaga i överläggningarna med rätt att därvid framställa förslag samt få sin mening antecknad till protokollet.

Under kyrkogårdsnämndens förvaltning stå två begravningsplatser, nämligen norra begravningsplatsen och södra begravningsplatsen, den senare bestående av tvenne områden, Sandsborgskyrkogården och Skogskyrkogården. Å norra begravningsplatsen finnas två gravkapell (förutom ett å katolska och ett å mosaiska församlingarnas begravningsplatser). Å Skogskyrkogården finnas Heliga Korsets kapell, som jämte Trons kapell och Hoppets kapell utgör Skogskyrkogårdens huvudkapellanläggning med tillhörande krematorium, samt Skogskapellet och

Uppståndelsekapellet och å Sandsborgskyrkogården Sandsborgskapellet. Antalet gravkapell å södra begravningsplatsen är sålunda sammanlagt sex. Å norra begravningsplatsen finnes ett Svenska eldbegängelseföreningens tillhörigt krematorium med jordfästningskapell och kolumbarium.

De av katolska och mosaiska församlingarna anlagda särskilda begravningsplatserna inom norra begravningsplatsens område stå icke under kyrkogårdsnämndens förvaltning.

Författningar. Instruktion för Stockholms stads kyrkogårdsnämnd, fastställd av ÖA 20 nov. 1940 (Kf 1940: nr 61). Instruktion för kyrkogårdsnämndens [kamrerare] direktör, antagen av nämnden 3 nov. 1936. Instruktion för de hos Stockholms stads kyrkogårdsnämnd anställda organisterna och deras ställföreträdare, fastställd av kyrkogårdsnämnden 15 sept. 1931. K. brev 27 aug. 1886 ang. gamla kyrkogårdens utanför Norrtull överlämnande till kyrkogårdsnämndens vård och förvaltning. Bestämmelser rörande Stockholms stads begravningsplatser, utg. av kyrkogårdsnämnden i mars 1949. Taxa å avgifter för nyttjanderätt till gravplatser å stadens begravningsplatser, godkänd av SF 19 mars 1945. Taxa å avgifter för begagnande av de under kyrkogårdsnämndens förvaltning ställda begravningsplatser, gällande fr. o. m. 1 juli 1945. Taxa å avgifter för underhåll m. m. av gravar å Stockholms norra och södra begravningsplatser, beslutad av kyrkogårdsnämnden 7 nov. 1939.

Stat år 1950. Utgifter: driftbudgeten 3,572,565 kr. (därav engångs 35,600 kr.), kapitalbudgeten 245,000 kr. (därav engångs 35,000 kr.); inkomster: driftbudgeten 1,800,200 kr.

Kyrkogårdsnämndens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Berglund, H. J., borgarråd; t. 54 05 00 (växel); träffas i stadshuset alla vardagar 10,30—11,30.

Vice ordförande.

Johansson-Visborg, Anna S., fru, stadsfullm.

Övriga ledamöter.

*Brith, L. G., förste byråsekreterare.

Cronqvist, G. L., sekreterare.

*Danielsson, J. E. V., kyrkoherde (utsedd av domkapitlet).

Larsson, Gunnar J., kommunalarbetare, stadsfullm.

*Nyberg, J. S., skräddarmästare.

¹⁾ Numera av domkapitlet i Stockholms stift.

Suppleanter.¹⁾

- *Lund, B. A., kyrkoherde, stadsfullm. (utsedd av domkapitlet).
- *Holmberg, O. V., direktör.
- Killander, V. Å., sekreterare.
- *Lamm, H. E., tjänsteman.
- Persson, O. J., parkarbetare.
- Ström, E. E., assistent.

Sekreterare (840 kr.).

Martin, J. H., stadsplanesekreterare (se sid. 160).

Tjänstedelegerade.

Berglund, H. J., ordf.; Britth, L. G.; Johanson-Visborg, Anna S.

Revisorer.

Gemensamma för gatunämnden m. fl. (se sid. 163).

Kyrkogårdsförvaltningen.

Nämndens expedition.

Vasagatan 24, 1 tr. (postadress: Stockholm 1; postgirokonton nr 546); t. 23 28 10 (växel); expeditionstid: helgfria dagar 10—14,30, lördagar och dag före helgdag 10—14, under april måndag—fredag även 16,30—18.

Direktör (B 13)

(nuv. inneh. g A).

Karlsson, E. A.; mottagningstid: 10—11.

Kamrerare (3 kl.) (26).

Attermark, J. H. T.; träffas säkrast 10—11.

Underingenjör (22).

Lund, C. H.

¹⁾ Enligt nämndens beslut skola vice ordföranden samt ledamöterna hrr Larsson och Nyberg vid förfall i första hand ersättas av suppleanterna hrr Persson, Lamm och Ström i nu nämnd ordning ävensom ledamöterna hrr Britth och Cronqvist i första hand ersättas av suppleanterna hrr Holmberg och Killander i nu nämnd ordning. Därest denna ordning icke kan upprätthållas, skola suppleanterna inträda efter tjänstetid i nämnden, resp. levnadsålder eller i följande ordning: 1) hr Holmberg, 2) hr Persson, 3) hr Lamm, 4) hr Killander samt 5) hr Ström.

Kammarskrivare (20).

Johansson, f. Whitlock, Irma E.

Kontorsassistent (18).

Fors, M. W.

Förste kontorsskrivare och kassör (16).

Askner, f. Westermarck, D. E. (Lisa).

Förste kontorsskrivare (16).

Bolming, N. O. G.

Arkitekt för granskning av gravvårdsritningar m. m. (7,884 kr.).

Wahlman, J. I.; träffas helgfria tisdagar 17,30—19 och fredagar 10—11,30 samt under tiden april—juni även helgfria måndagar och torsdagar 10—11,30.

En ritare, en kontorist, två första kontorsbiträden, fyra kontorsbiträden, ett expeditionsvaktsbiträde.

Norra begravningsplatsen.

Solna (postadress: Stockholm 6); t. 27 26 40 (växel); expeditionstid: helgfria dagar 10—17, lördagar och dag före helgdag 10—15.

Kyrkogårdsinspektör (22).

Cato, H. A. A.; träffas helgfria dagar 10—11.

Kontorsassistent (18).

Eriksson, C. I.

Sju verkmästare, ett första kontorsbiträde, ett kontorsbiträde.

Dessutom arbetare (vintern lägst 52, sommaren högst 115) och arbeterskor (vintern lägst 2, sommaren högst 165).

Södra begravningsplatsen.

Enskede; t. 49 25 80 (växel); expeditionstid: helgfria dagar 10—17, lördagar och dag före helgdag 10—15.

Kyrkogårdsinspektör (22).

Gustafsson, K. G.; träffas helgfria dagar 10—11.

Kontorsassistent (18).

Östedt, F. H.

Sju verkmästare, en krematorieförståndare, sju krematoriebiträden, ett första kontorsbiträde, två kontorsbiträden.

Dessutom arbetare (vintern lägst 56, sommaren högst 108) och arbeterskor (vintern lägst 7, sommaren högst 254).

Stockholms stads idrotts- och friluftsstyrelse och i samband därmed stående institutioner m. m.

Idrotts- och friluftsstyrelsen.

*Hantverkargatan 26, 3 tr., K.; tel.: se
nedan expeditionen.*

Vissa historiska uppgifter m. m. finnas intagna i kommunalkalendern 1933 (ävensom tidigare årg.).

Stadsfullmäktige beslöt den 4 mars 1929 att inträtta Stockholms stads idrottsstyrelse, vilken därefter trädde i verksamhet den 1 maj s. å.

Den 20 februari 1939 beslöt stadsfullmäktige att i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som framlagts i ett den 5 oktober 1938 av en av stadskollegiet tillsatt kommitté — friluftskommittén — avgivet betänkande, uppdraga åt idrottsstyrelsen att under benämningen *Stockholms stads idrotts- och friluftsstyrelse* handhåva stadens friluftsverksamhet.

Stockholms stads idrotts- och friluftsstyrelse handhar förvaltningen av stadens för idrott, lekar, bad och friluftsverksamhet avsedda anläggningar, i den mån de icke enligt gällande författning eller särskilt beslut av stadsfullmäktige tillhöra annan myndighets förvaltning, samt handlägger övriga härmed sammanhängande frågor, vilkas vård av stadskollegiet åt styrelsen överlämnas. Styrelsen består av, förutom ordförande, som utses av stadskollegiet bland borgarråden, sex andra ledamöter, vilka jämte sex suppleanter för styrelsens ledamöter väljas av stadsfullmäktige för två år i sänder. Styrelsen utser vid början av varje tjänstgöringsår inom sig en vice ordförande. För handläggning av vissa ärenden har styrelsen inom sig utsett särskilda ekonomi-, idrotts- och friluftsspecialiserade samt delegerade för instruktions- och ungdomsverksamhet (se nedan). Chef för styrelsens expedition och anläggningar är direktören.

För särskilda arbetsuppgifter äger styrelsen påkalla biträde av vederbörande stadsmyndigheter. Sådant biträde lämnas av kammarkontoret med styrelsens bokföring.

Instruktion. Instruktion för Stockholms stads idrotts- och friluftsstyrelse, fastställd av ÖA 20 nov. 1940 (Kf 1940: nr 55).

Stat år 1950. Utgifter: driftbudgeten 5,349,914 kr. (därav engångs 615,900 kr.), kapitalbudgeten 162,800 kr., låneanordning, i linjen

85,000 kr., dessutom förlagsmedel 492,750 kr.; inkomster: driftbudgeten 1,176,350 kr.

Idrotts- och friluftsstyrelsens ledamöter.

Ordförande

(utsedd av stadskollegiet).

Berglund, H. J., borgarråd; t. 55 04 00 (växel); träffas i stadshuset alla vardagar 10,30—11,30.

Vice ordförande.

Malm, A. B., direktör.

Övriga ledamöter.

Edstam, A. M. (Anna-Maja), överlärare, stadsfullm.

Karlsson, Hans G. B., ombudsman, stadsfullm.

***Tiderman, G. E. F.**, murare, stadsfullm.

***Wahrolén, J. I.**, direktör, stadsfullm.

***Wide, E. E.**, överlärare, stadsfullm.

Suppleanter.¹⁾

Elbe, A. M., typograf.

***Leijon, P. E.**, journalist.

Lundström, Å., tjänsteman.

Nordenfelt, B., redaktör.

***Nyström, S. E. V.**, ombudsman.

***Palmgren, M. J.**, sadelmakarmästare, stadsfullm.

Sekreterare (2,640 kr.).

Garpe, D. A. J., drätselkamrerare (se sid. 427).

¹⁾ Enligt styrelsens beslut skola vid förfall för ledamöterna suppleanterna inträda i följande ordning: för ordföranden och ledamöterna hrr Wide och Karlsson, suppleanterna hrr Elbe, Lundström, Nyström, Leijon, Nordenfelt och Palmgren, för vice ordföranden och ledamöterna fröken Edstam suppleanterna hrr Nordenfelt, Palmgren, Elbe, Lundström, Nyström och Leijon, för ledamöterna hr Tiderman suppleanterna hrr Leijon, Elbe, Lundström, Nyström, Nordenfelt och Palmgren samt för ledamöterna hr Wahrolén suppleanterna hrr Palmgren, Nordenfelt, Elbe, Lundström, Nyström och Leijon.

Idrotts- och friluftsstyrelsens delegerade m. m.

Ekonomidelegerade.

Berglund, H. J., ordf.; **Karlsson, Hans G. B.**; **Malm, A. B.**, vice ordf.; **Tiderman, G. E. F.**; **Wahrolén, J. I.**

Frilufdsdelegerade.

Berglund, H. J., ordf.; **Karlsson, Hans G. B.**; **Leijon, P. E.**; **Nordenfelt, B.**; **Nyström, S. E. V.**; **Wahrolén, J. I.**, vice ordf.

Idrottsdelegerade.

Berglund, H. J., ordf.; **Edstam, A. M.** (Anna-Maja); **Elbe, A. M.**; **Lundström, Å.**; **Palmgren, M. J.**; **Wide, E. E.**, vice ordf.

Delegerade för instruktions- och ungdomsverksamhet.

Wide, E. E., ordf.; **Edstam, A. M.** (Anna-Maja); **Nordenfelt, B.**, vice ordf.; **Tiderman, G. E. F.**; **direktören.**

Styrelsen för Östermalms idrottsplats.
(Jfr nedan och sid. 478.)

Ordförande (utsedd av stadskollegiet): **Berglund, H. J.**, borgarråd.

Övriga ledamöter: **Lundström, Å.**, tjänsteman, **direktören** hos idrotts- och friluftsstyrelsen (utsedda av idrotts- och friluftsstyrelsen); **Norling, A.**, direktör, vice ordf., **Rude, K. F. R.**, major (utsedda av Sveriges centralförening för idrottens främjande).

Revisorer.

Gemensamma för folkskoledirektionen m. fl.
(se sid. 299).

Idrotts- och friluftsstyrelsens expedition.

Hantverkargatan 26, 3 tr., K.; t. 54 06 20; expeditionstid: 8,30—11,30, 12,30—16,30 (lördagar och dag före helgdag 8,30—11,30, 12—14).

Stat år 1950. (Styrelsens kontor.) Utgifter: driftbudgeten 478,610 kr., dessutom förlagsmedel 11,750 kr. m. m.

Direktör (B 16).

Magnusson, O. M. R. (förordn. t. o. m. ³¹/₈ 1955); mottagningsstid efter överenskommelse.

Sekreterare (30).

Franzén, R. M.

Kammarsskrivare (20).

Bock, A. S.

Kontorsskrivare (registrator) (13).

Helgstrand, f. Lindblom, E. Iris.

Kontorsskrivare (13).

Ericsson, f. Lundqvist, Dagmar T.

Ett första kontorsbiträde, tre kontorsbiträden, två expeditionsvakter, en telefonist.

Kameralavdelningen.

Kamrerare (26).

Ljungman, C. G.

Förste kammarsskrivare (22).

Sahlin, B. S., tjl. (se sid. 164), *tf. Lindberg, A.*

Amanuenser (18).

Ribæus, f. Spjuth, Eva G.; **Löwgren, E. A.**

Tre första kontorsbiträden, två kontorsbiträden.

Tekniska avdelningen.

Ingenjör (28).

Svenson, B. A.

Ingenjör (26).

Fröling, K. W. F.

Biträdande ingenjör (24).

Vakant, *tf. Söderberg, J.*

Underingenjör (22).

Vakant, *tf. Nyström, N. J. A.*

Tekniskt biträde (20).

Blomkvist, E. V.

Verkmästare (20).

Holm, G. H. L.

Verkmästare (19).

Eklind, H. A.

En mättningsförmän, två kontorister, ett första kontorsbiträde.

Anläggningar för utomhusidrott.

I Stockholm finnas f. n. sexton större idrottsplatser, nämligen Stadion samt Östermalms, Johanneshovs, Hammarby, Kristinebergs, Stadshagens, Hjorthagens, Zinkensdamms, Enskede, Älvsjö, Aspuddens, Stora Mossens, Ångby, Stora Essingens, Mälarhöjdens och Årsta idrottsplatser.

IFS

Härtill komma, efter inkorporeringen av förutvarande Spånga socken, Hässelby och Bromstens idrottsplatser samt Spånga idrottsplats (Gläntan). Av dessa äro Stadion och Östermalms idrottsplats anlagda å staten tillhöriga områden samt de övriga belägna å Stockholms stad tillhörig mark. Stadion förvaltas av stadionsstyrelsen.

Östermalms idrottsplats, som är anlagd af Sveriges centralförening för idrottens främjande, förvaltas — i enlighet med af stadsfullmäktige för beviljande av anslag till idrottsplatsens ombyggnad föreskrivet villkor — av en särskild styrelse, i vilken stadskollegiet utser en ledamot, tillika ordförande, samt idrotts- och friluftsstyrelsen och centralföreningens vardera två ledamöter (jfr ovan). Styrelsens förvaltning skall vara underkastad revision av stadens revisionskontor och två revisorer, av vilka idrotts- och friluftsstyrelsen och centralföreningen vardera utse en.

Staden lämnar ett årligt bidrag till kostnaderna för underhåll och skötsel av idrottsplatser, under villkor att stadens skolgårdar tillförsäkras viss dispositionsrätt till densamma (jfr sid. 478).

Hammarby idrottsplats, som är belägen å ett staden tillhörigt område invid Hammarbyleden, är utarrenderad till Hammarby idrottsförening, som har att på egen bekostnad underhålla idrottsplatsen med byggnader och övriga anläggningar. Staden lämnar årligt bidrag till idrottsplatsens underhåll, under villkor att viss skolgård beredes kostnadsfritt tillträde till densamma (jfr sid. 478).

Kristinebergs, Stadshagens, Hjorthagens, Zinkensdamms, Johanneshovs, Enskede, Älvsjö, Aspuddens, Stora Mossens, Stora Essingens, Mälarhöjdens, Ångby och Årsta idrottsplatser (se nedan), vilka tillkommit medelst å stadens stat anvisade anslag, förvaltas av idrotts- och friluftsstyrelsen. I fråga om idrottsplatserna inom Spånga stödes driften till viss del af lokala idrottsföreningar.

Förutom nu nämnda idrottsplatser finnes ett antal *idrottsplaner*, bland vilka de i Vasaparken samt invid Matteus, Johannes och Skarpnäcks skolor och vidare de i Belleveuparken, Tantolunden, Traneberg, Blommensberg, Midsommarkransen, Örby, Långbrodal, Stureby, Södertörn, Södra Hammarby, Olovslund, Riksbys, Tallkrogen, Hägersten och Gröndal äro de största. Därjämte har idrotts- och friluftsstyrelsen lämnat ekonomiskt bidrag till idrottsorganisationer, vilka anlagt idrottsplaner på mark, som avgiftsfritt eller mot lågt arrende upplåtits av staden. För idrottsutövning användas även de *lekplaner*, som äro belägna i stadens parker, i kolonitrådgårdsområdena, vid folkskolorna eller å andra lämpliga ställen. Genom arbetslöshetsnämndens försorg hava lekplaner anlagts i kolonitrådgårdsområden i Svedmyra, Årsta och Åkershov III. Sammanlagda antalet idrotts- och lekplaner, som äro i bruk, utgör omkring 40 st. I samband med visst

markavtal mellan kronan och staden har på Ladugårdsgårdet mark ställts till förfogande för idrottsändamål. Under 1948—1949 har här iordningställt ett *sportfält* om c:a 60,000 m², vilket invigdes i samband med Lingiaden sommaren 1949. Det af idrotts- och friluftsstyrelsen sedan den 1 januari 1947 förvaltade Skarpnäcks flygfält har intill 1949 varit upplåtet för glid- och segelflygverksamhet samt för motortävlingar. Under 1948 har inom flygfältets område dels uppförts provisoriska omklädnadsutrymmen dels ock anskaffats monteringsbara anordningar för olika bollspel. Invigning af flygfältet som sportfält för allmänheten ägde rum den 15 maj 1949. Vintertid anordnas härstädes fyra bandybanor och tre hockey-hockeybanor.

Staden har under senare å medverkat till anläggandet af *tennisbanor*, ehuru i begränsad utsträckning och endast med avseende på utebanor. Vid det av staden anordnade Eriksdalsbadet finnas sex dylika banor, vilka i likhet med anläggningen i övrigt äro utarrenderade till sim- och idrottsklubben Hellas (se nedan). Tre tennisbanor i Södra Ångby äro av staden utarrenderade till Ångby tennisklubb, två i Hjorthagen till Stockholms korporationsidrottsförbund. Å området för Kristinebergs idrottsplats finnas tio tennisbanor i enskild ägo. Därjämte hava anlagts fem tennisbanor i Smedslätten, tre i Enskede, tre i Mälarhöjden, två vid Flatenbadet (se nedan), vilka anläggningar förvaltas av idrotts- och friluftsstyrelsen och upplåtas dels till tennisorganisationer, dels direkt till allmänheten. Ytterligare en tennisbana finnes i Gustav Adolfsparken samt en i Hässelby.

Uppgifter angående avgifterna å ifrågavarande anläggningar kunna erhållas å idrotts- och friluftsstyrelsens expedition.

Genom styrelsens försorg anordnas *skridskobanor* dels å vissa av styrelsens idrottsplatser och lekplaner, dels i parker, dels ock vid sådana stadens folkskolor, som äro belägna på större avstånd från de allmänna skridskobanorna. Under vintersäsongen anläggas omkring ett hundratal sådana banor. Dessutom lämnar staden bidrag till anordnande af ett antal för allmänheten upplåtna, enskilda skridskobanor under villkor att barn i stadens skolor hava fritt tillträde till banorna (jfr sid. 478). På idrottsplatser och annorstädes iordningställas tolv ishockeybanor med belysnings- och andra anordningar. Vidare underhållas omkring ett hundratal kalkbackar i stadens parker och förstäder.

Stat år 1950. (Idrotts- och gymnastikverksamhet.) Utgifter: driftbudgeten 2,740,473 kr. (därav engångs 384,750 kr.), kapitalbudgeten 105,900 kr.; inkomster: driftbudgeten 357,100 kr.

Förste kammarskrivare (22).

Vakant, *tf.* Dahlin, T. J.

Amanuens (18).

Dahlin, T. J., tjl. (se ovan), *tf. Lefrell*, E. G.
Två kontorister, ett kontorsbiträde.

Sportfält.

Ladugårdsgården; t. 61 05 01.
Skarpnäck; t. 59 09 02.

Idrottsplatser.¹⁾

Kristineberg.

Kristineberg, K.; t. 50 95 15.

Stora Essingen.

Essingestråket, Stora Essingen; t. 53 97 90.

Föreståndare (16).

Hertzell, S. E. T., för Kristinebergs och Stora Essingens idrottsplatser.

Stadshagen.

Stadshagen, K.; t. 50 05 25.

Vasaparken.

T. 30 30 66.

Föreståndare (16).

Eriksson, A. L., för Stadshagens och Vasaparkens idrottsplatser.

Hjorthagen.

Jägmästargatan, Hjorthagen; t. 61 05 01.

Matteus bollplan.

Vanadisvägen 14, Va.; t. 31 55 55.

Föreståndare (16).

Ekberg, A. O., för Hjorthagens idrottsplats och Matteus bollplan.

Zinkensdamm.

Ringvägen 16, Sö.; t. 42 24 90.

Föreståndare (16).

Bengtson, K. A.

Johanneshov.

Nynäsvägen, Enskede; t. 48 20 70.

Årsta.

Sköntorpsvägen, Enskede; t. 48 47 34.

Föreståndare (16).

Nilson, G. A., för Johanneshovs och Årsta idrottsplatser.

Enskede.

Handelsvägen, Enskede; t. 49 16 85.

Föreståndare (16).

Bastholm, E. A.

¹⁾ Idrottsanläggningar i Spånga (se sid. 178) äro ej medtagna i denna förteckning.

Älvsjö.

Huddingevägen, Älvsjö; t. 47 12 33.

Föreståndare (16).

Nylander, E. T.

Aspudden.

Aspudden, Hägersten; t. 45 05 75.

Föreståndare (16).

Stråhle, B. E. R.

Mälarhöjden.

Södertäljevägen, Hägersten; t. 46 11 18.

Föreståndare (16).

Crammer, C. H. V.

Stora Mossen.

Västerled, Bromma; t. 25 35 27.

Föreståndare (16).

Björkman, E. G.

Ängby.

Vultejusvägen, Bromma; t. 37 36 72.

Föreståndare (16).

Carlsson, G. E. H.

Tennisbanor.

Smedslätten.

Alviksvägen—Djurklouwägen, Bromma;
t. 25 05 22.

Hjorthagen.

Jägmästargatan, Hjorthagen; t. 60 83 83.

Enskede.

Handelsvägen, Enskede; t. 49 16 85.

Mälarhöjden.

Södertäljevägen, Hägersten; t. 46 11 18.

Flatenbadet.

Stockholm 20; t. Älta 100.

Bad, lokaler för inomhusidrott samt föreningslokaler.

I Stockholm finnas åtta större friluftsbad, nämligen friluftsbadet i Vanadislundens samt baden vid Tranebergssbro, Eriksdal, Solvik (Smedslätten), Flaten, Älvsjö, Mälarhöjden och Södra Ängby. Dessutom finnas friluftsbad vid Vårby i Huddinge och vid Erstavik i Nacka ävensom ett strandbad i Hässelby och ett vid Lörvsta i Spånga. Ett mindre kallbadhus med två bassänger finnes vid Kyrksjön i Bromma. Vidare hava mindre strand-

bad anordnats å Stora Essingen, å Kungsholmslän-
det vid Essingesundet, i Gröndal samt vid Lång-
sjön i Brännkyrka. Därjämte har staden tillgodo-
sett behovet av varmbadanläggningar i vissa,
framförallt mera avlägset belägna stadsdelar ge-
nom anläggningar i Aspudden, Älvsjö, Mälarhöj-
den, Hjorthagen, Hässelby, Bällstalund, Örby, En-
skede och Storkyrkoförsamlingen samt en flytande
badanläggning vid Liljeholmsviken. En större varm-
badanläggning har inrymts i Forsgrénka med-
borgarhuset. Samtliga nämnda badanläggningar
äro ställda under idrotts- och friluftsstyrelsens
förvaltning.

Vanadisbadet, beläget i Vanadislunden,
är ett bassängbad med renat och uppvärmt vat-
ten. Det sistnämnda möjliggör längre badsäsong
än vid övriga friluftsbad, nämligen från mitten
av maj till omkring mitten av september. Tidi-
gare under vårsäsongen kan badet hållas öppet
för solbad med dusch.

Tranebergssbadet, nära Tranebergsbrons
östra landfäste, är ett strandbad utarrenderat
till enskild organisation.

Eriksdalsbadet är anordnat å en staden
tillhörig, förut av vattenledningsverket disponerad
tomt med användande av där befintliga forna fil-
terbassänger m. m. Badet är utarrenderat till
sim- och idrottsklubben Hellas. Stadsfullmäktige
beslöt å 1938 anläggandet av ett nytt friluftsbad
i Eriksdalslunden i huvudsaklig överensstämmelse
med ett av styrelsen framlagt förslag.

Kallbadhuset vid Kyrksjön i Bromma är
utarrenderat.

Flatenbadet, beläget vid sjön Flaten i
Enskede, är Stockholms största strandbad med
en badstrand av c:a 1,200 meters längd. Inom
anläggningen finnas även två tennisbanor, idrotts-
och lekfalt samt lägerlivsområde. Sedan som-
maren 1935 anordnas vid badet särskilda bad
för barn. Barnen färdas under tillsyn av le-
dare till och från badet i anbonerade bussar.
Vid badet anordnas simundervisning och lekar,
varjämte varje barn erhåller en portion mjölk
och bröd. Liknande verksamhet förekommer vid
Lövsstabadet på initiativ av Spånga församling
med bidrag av staden.

Älvsjöbadet invid Huddingevägen i Älvsjö
är ett bassängbad med renat vatten.

Mälarhöjdens friluftsbad vid Jakobsberg i
Sätravägens förlängning omfattar förutom strand-
badet även ett lägerlivsområde.

Vårbybadet är ett strandbad i Mälaren
vid Vårbyfjärden. Badet är utarrenderat.

Erstaviksbadet är ett strandbad vid Ersta-
vikens norra strand.

Solviksbadet nära Smedslätten är ett
strandbad vid Mälaren.

Ångbybadet är ett strandbad i Södra
Ångby.

Inom Spånga finnes ett mindre strandbad i
Hässelby vid Mälaren, dessutom ett vid Lövs-
ta intill Spånga ungdomsgård.

Forsgrénka badet, som togs i bruk hösten
1939 är ett gemensamhetsbad med en bassäng om
12 × 33 $\frac{1}{3}$ meter, bastu- och tvagningsrum samt
omklädningsutrymmen för 480 badgäster samti-
digt. Vid tävlingar kunna beredas åskådarplatser
för omkring 1,000 personer.

Det i Aspudden belägna varmbadhuset
inrymmer ett större omklädningsrum, ett tvätt-
rum med duschar, en bastu, en 6 × 15 meter
stor simbassäng, en karbadshytt m. m. Ett
mindre varmbadhus finnes även i Älvsjö.

Badanläggningarna i Mälarhöjdens, Hjortha-
gens, Bällstalunds, Örby, Enskede och Storkyrko-
församlingens skolor äro vissa tider, då de ej äro
erforderliga för skolornas behov, upplåtna för all-
mänheten. Förvaltningen av dessa bad, i den mån de
äro avsedda för allmänheten, handhaves av styrel-
sen. Dessutom finnes en mindre bastu i Hässelby.

Liljeholmsbadet är ett bassängbad med bastu
anlagt på en flytande ponton av betong och för-
lagt till Liljeholmsviken vid Hornsgatan.

Staden lämnar bidrag till Svenska livrädd-
ningssällskapet för anordnande av kostnadsfri
simundervisning samt *undervisning i liv-
räddning* åt elever vid vissa av huvudstadens
undervisningsanstalter (jfr sid. 478). Därjämte
erhåller Riksföreningen för simningens främ-
jande (Simfrämjandet) bidrag för kursverksam-
het bland husmödrar samt fritidssysselsättning
för ungdom.

Idrotts- och friluftsstyrelsen handhar förvalt-
ningen av följande *gymnastik- och idrotts-
hallar*.

Eriksdalshallen invid Eriksdalskolorna öpp-
nades hösten 1939. Hallen inrymmer två ban-
or om 22 × 43 meter resp. 17 × 38 meter samt
en mindre bastu. Antalet åskådarplatser utgör
2,134, varav 1,144 sittplatser. Vid vissa ar-
rangemang kan antalet platser utökas med ytter-
ligare 1,236 sittplatser och 600 ståplatser.

Vasa gymnastikhall är en kommunal gymna-
stikanläggning avsedd främst för den frivilliga
gymnastiken. Hallen är inrymd i Vasa real-
skolas byggnad. I den mån anläggningen icke
tages i anspråk för gymnastik upplåtes densamma
för tennispel.

Forsgrénka gymnastikhallen, som står i di-
rekt förbindelse med Forsgrénka badet är inredd
jämväl för handboll och tennis. Salens golv-
yta mäter 16,5 × 36 meter. En mindre åskådar-
läktare rymmer 120 personer.

För gymnastikändamål lämnar staden bidrag
till enskilda sammanslutningar (jfr sid. 478).

Stadsfullmäktige hava anvisat medel för an-
läggande av bad och idrottslokaler i Ångby läro-
verk. Hösten 1949 kunde en scoutlokal, fyra
kanslirum för idrottsföreningar, ett mindre sam-
manträdesrum samt en provisorisk gymnastiksal
tagas i bruk. Gymnastiksalen disponeras av
läroverket medan övriga lokaler upplåtas av sty-
relsen till scout- och andra ideella organisatio-
ner inom Bromma. Sedan hösten 1948 förhär

styrelsen den s. k. Mejerivillan i Ulvsunda, vilken upplåtes till ideella organisationer för sammanträden.

Stat år 1950. (Badverksamhet.) Utgifter: driftbudgeten 1,381,992 kr. (därav engångs 104,150 kr.), kapitalbudgeten 3,700 kr.; inkomster: driftbudgeten 650,850 kr.

Badinspektör (26).

Hjort, A. L.; kontor i Medborgarhuset, Medborgarplatsen, Sö.; t. 42 00 06.

Ett första kontorsbiträde, ett kontorsbiträde, en expeditiönsvakt.

Varmbad.

Forsgrénska badet.

Medborgarhuset, Medborgarplatsen, Sö.; t. 40 11 02 (kontor), 40 07 05 (kassan).

Två förste badmästare, en siminstruktör, sex badmästare, sju badassister, två kassörskor, en förrädsföreståndarinna samt städerskepersonal och tillfällig timavlönad personal.

Liljeholmsbadet.

Liljeholmsviken (vid Liljeholmsbron, Hornstull), Sö.; t. 40 71 38.

En förste badmästare, en badmaskinist, två kassörskor.

Älvsjö varmbadhus.

Johan Skyttes Väg 232, Älvsjö; t. 47 17 20.

En badföreståndarinna.

Aspuddsbadet.

Schlytersvägen 53, Hägersten; t. 45 00 11.

En badmaskinist (tillika badmaskinist i Älvsjö varmbadhus), en badföreståndarinna.

Mälarhöjdsbadet.

Mälarhöjdens nya folkskola, Hägersten.

En baderska, en maskinskötare.

Hjorthagsbadet.

Värtans nya folkskola, Värtan.

En baderska, en maskinskötare.

Bällstalundsbadet.

Bällstalunds folkskola, Sundbyberg.

En baderska, en maskinskötare.

Örbybadet.

Örby folkskola, Älvsjö.

En baderska, en maskinskötare.

Enskedebadet.

Enskede folkskola, Stockholmsvägen 30, Enskede.

En baderska, en maskinskötare.

Storkyrkans folkbad.

Storkyrkans folkskola, Svartman-gatan 22, C.

En baderska.

Hässelby bastu.

Sturevägen 7, Hässelby.

Friluftsbad.

Vanadisbadet.

Vanadislundan (ing. från Sveavägen), Va.; t. 30 12 11.

Under badsäsongen en badföreståndare, en biträdande badföreståndare, två simlärare, tre kassörskor, tre garderobsvakter, en förrädsföreståndarinna.

Tranebergsbadet.

Fredhäll (vid Snoilskyvägen), K.; t. 50 56 98.

Utarrenderat (se sid. 180).

Eriksdalsbadet.

Eriksdalslundan (ing. från Ringvägen 96), Sö.; t. 41 11 38.

Flatenbadet.

Stockholm 20; t. Älta 100.

Under badsäsongen en badföreståndare, tre simlärare.

Älvsjöbadet.

Invid Huddingevägen, Älvsjö; t. 47 15 07.

Under badsäsongen en badföreståndare, två simlärare, två kassörskor, två garderobsvakter.

Långsjöns friluftsbad.

Sjöstigen (invid Långsjöplan), Älvsjö; t. 47 21 60.

Under badsäsongen en badföreståndare, en simlärare.

Mälarhöjdens friluftsbad.

Nordväst om Jakobsbergs gård, Hägersten; t. 46 12 71.

Under badsäsongen en badföreståndare, tre simlärare.

Vårbybadet.

Vårby; t. Fittja 101.

Utarrenderat (se sid. 180).

Gröndalsbadet.

I kv. Bommen vid Sjöbjörnsvägen, Gröndal; t. 45 24 18.

IFS

Solviksbadet.

Smedslätten, Bromma; t. 25 04 00.

Under badsäsongen en *badföreståndare*,
tre *simlärare*.

Ängbybadet.

*Färjestadsvägen (Södra Ängby), Brom-
ma; t. 37 08 76.*

Under badsäsongen en *badföreståndare*,
två *simlärare*.

Erstaviksbadet.

*Vid Erstavikens norra strand, 20 min.
gångväg från Solsidans station; t. 17 10 90.*

Under badsäsongen en *badföreståndare*,
en *simlärare*.

Stora Essingens friluftsbad.

*Invid Oxhålshamnen å öns västra sida;
t. 51 63 51.*

Under badsäsongen en *badföreståndare*,
en *simlärare*.

Essingesundets friluftsbad för damer och barn.

*Å Kungsholmslandet nordväst om bron
till Lilla Essingen.*

Hässelbybadet.

(*►Allmänna badet.►*)

En *simlärare*.

För samtliga friluftsbad: fem *simlärare* så-
som avlösare å ledighetsdagar.

Lokaler för inomhusidrott.

Eriksdalshallen.

*Ringvägen 70, Sö.; t. 43 88 90 och
43 89 15 (kassan), 42 00 06 (föreståndaren).*

Två *vaktmästare*, *stüderskepersonal* och
tillfällig timavlönad personal.

Vasa gymnastikhall.

Hälsingegatan 4, Va.; t. 30 46 74.

En *vaktmästare*.

Forsgrénsska gymnastikhallen.

*Medborgarhuset, Medborgarplatsen, Sö.;
t. 40 11 02.*

Två *biträden*.

Frilufts-, instruktions- och ungdoms-
verksamhet.

För att tillgodose stadens invånares behov
av markutrymmen för friluftsliv har staden in-
köpt stora områden. Under styrelsens förvalt-
ning stå friluftsområdena Tyresta, Åva, Flaten-

området med Orhem, Farstanäset och Liljedal,
Finnhamn och Grinda ävensom fyra mindre så-
dana områden vid Hökmossen, i Mälarhöjden,
Hökarängen och Södra Ängby.

Tyresta i Österhaninge socken omfattar
1,416 hektar, varav 1,320 hektar utgöras av skogs-
mark jämte mossar och kärr samt cirka 50 hek-
tar sjöar och vattendrag. Egendomen är belä-
gen cirka 20 km sydost om staden. Den ut-
nyttjas sommar- och vintertid i främsta rum-
met för vandringar och utflykter till fots och
på skidor. I Tyresta by finnes en raststuga,
den s. k. Dahlgrensgården, som drives i Sven-
ska Turistförningens regi, där en servering hål-
les öppen sön- och helgdagar. I stugans stora
kök finnes möjlighet att värma och laga mat.
Raststugan rymmer även 18 platser för över-
nattning. Den s. k. Janssonsgården i byn har
upplåtits såsom scoutstuga. Vidare finnes en
bastu, öppen under söndagar kl. 14—17. Åva
i Tyresö kommun, beläget på ett avstånd av 25
km fågelvägen från Stockholm, omfattar 860
hektar och utnyttjas för bad, fiske, camping,
cykelturner, vandringar och skidåkning.

Flateuområdet med Orhem ligger helt
innanför stadsgränsen i sydost och omfattar cirka
400 hektar. Markerna öster om Flatsjön ut-
nyttjas för bad och camping, medan Orhem
väster om sjön användes såsom strövområde.
Farstanäset, som omfattar 43 hektar och är
beläget på sjön Magelungens södra strand, ut-
nyttjas såsom ett allmänt tältområde. Fem för-
eningsstugor finnas uppförda där. Liljedals
friluftsområde på Ekeröns norra strand ett
par mil väster om staden utgöres av ett skogs-
område om cirka 40 hektar och utnyttjas för
camping, bad och fiske samt såsom uthamn för
småbåtar. De mindre områdena vid Hökmos-
sen, Mälarhöjden, Hökarängen och Södra
Ängby med en areal av tillhopa ungefär 50
hektar användas såsom tältområden.

Egendomen Finnhamn är belägen öster om
Ingmarsö vid Husaröleden och omfattar ett an-
tal öar med tillsammans en areal av 90 hektar.
Grinda ligger utmed segelleden till Sandhamn
mellan Värmdö och Ljusterö och innehåller en
total areal av cirka 160 hektar. Båda dessa
skärgårdsegendomar utnyttjas av semestrande
stockholmare men äro även replipunkter för ut-
flykter över veckosluten. Särskilda anordningar
finnas för att underlätta förankring av småbå-
tar. Till egendomarna höra även fiskevatten,
som allmänheten får utnyttja för nöjesfiske.
Genom en donation har staden år 1949 blivit
ägare till Sarsö om 10 hektar omedelbart norr
om Finnhamn.

Förutom nu nämnda områden under styrel-
sens förvaltning finnas även ett antal andra om-
råden, där styrelsen har möjligheter att vidtaga
åtgärder till främjande av stockholmarnas fri-
luftsliv. Staden äger samtliga aktier i fastig-
hetsaktiebolaget Nacka (se sid. 439), vilket för-

valtar Nacka friluftsområde, beläget omedelbart intill stadens sydöstra gräns. Egendomen omfattar 716 hektar. På området hava två föreningsstugor, Hellasgården och Hammarbystugan, uppförts med bidrag från staden. För friluftsliv utnyttjas även Kanaans friområde utefter Mälarens strand i Hälsselby med en areal av c:a 200 hektar, egendomarna Skärholmen och Vårby om sammanlagt c:a 200 hektar, egendomen Ågesta söder om sjön Magelungen om c:a 1,000 hektar samt egendomen Norrga om c:a 200 hektar vid sjön Getaren i Grödinge socken.

Gälön är stadens största friluftsområde med en areal av 1,820 hektar. Ön har fastlandsförbindelse och är belägen cirka 30 km sydost om Stockholm. På grund av områdets stora areal och omväxlande natur kunna här skilda behov av rekreation och friluftsliv i stor utsträckning tillgodoses.

För de av staden nyligen förvärvade egendomarna Rånö å cirka 450 hektar vid Mysingen öster om Nyäshamn och Nättarö å 550 hektar ett par km söder därom komma dispositionsplaner att upprättas.

Innanför stadsgränsen ligga tre mindre friområden, nämligen Judarnsreservatet, Kakanäsområdet samt naturkorridoren från Skanstull öster ut förbi Lilla Sickla mot Nacka frilufterservat å tillhoga cirka 250 hektar. Den kronan tillhöriga egendomen Fjärdlång i södra skärgården med en areal av cirka 350 hektar har efter viss ekonomisk förbindelse från stadens sida av kronan avsatts såsom en naturallmänning för stadsinvånarnas behov.

Den friluftsmark, som staden hittills förvärvat, belöper sig till c:a 6,900 hektar på fastlandet och 2,500 hektar i skärgården, vilket med nuvarande befolkningsantal i staden om 720,000 invånare motsvarar cirka 130 m² per invånare.

Styrelsen har i skärgården anordnat 18 *gäststugor* för självhushåll i likh t med fastlandets vandrarhem. Gästerna ha tillgång till roddbåtar och på flertalet håll även möjlighet till fiske. Stugorna upplåtas direkt av vederbörande gårdsägare under höst och vår, vissa stugor även under vintern. På Fjärdlång stå gäststugor öppna för allmänheten även under sommaren. Priset för bäddplats varierar mellan 1,50 och 2 kronor jämte extra avgift för värme och köksbränsle, vardera vanligen 50 öre per person och dygn.

På Grinda och Finnhamn har styrelsen iordningställt *semesteranläggningar*, omfattande dels byggnader för pensionatörrelse och dels stugor för självhushåll. I pensionatörrelsen skola besökande beredas helinackordering (kost och logi) eller enkelt nattlogi (vandarhem) eller möjlighet att intaga enstaka måltider. Anläggningarna hava upplåtits till Folkhälsoverksens rese- och semesterorganisation (Reso). På Grinda har det

s. k. Södra Torpet tillbyggt med förläggings- och matsalbyggnader och anordnats såsom ett ungdomsläger för flickor. På Finnhamn har ett liknande läger för pojkar anordnats.

I april 1949 invigdes segelfartyget af Chapman såsom Stockholms första permanenta *vandarhem*. Fartyget, som ligger förankrat på Stockholms ström vid Skeppsholmen, har upplåtits till Svenska Turistföreningen för ändamålet.

För att främja *roddidrotten* har styrelsen till vissa klubbar upplåtit ett antal kapproddbåtar att användas för motions- och långfärdsrodd. Vederbörande klubb är skyldig att i den mån båtarna icke utnyttjas av klubbens medlemmar mot viss avgift upplåta båtarna till andra roddintresserade, oberoende av om de äro anslutna till roddförening eller icke. Roddklubben är även skyldig att utan ersättning låta deltagare i styrelsens nedan nämnda ungdomsverksamhet förfoga över båtarna.

Styrelsen har även iordningställt en roddbassäng i Östra realläroverket för inomhusträning och upplåtit densamma till Svenska roddförbundets mellersta kretsstyrelse utan ersättning. En permanent roddbana har anordnats i norra Brunnsviken. Ett fyrtiotal roddbåtar ha överlämnats till Roddförbundet för att uthyras till allmänheten.

Vid Drevviken ha sex byggnader iordningställt såsom föreningsgårdar, vilka tillsammans bilda »Drevvikens idrottsby». Fem av dem ha uthyrts till euskilda föreningar medan den sjätte upplåtes för enstaka tillfällen till olika idrottsföreningar eller andra sammanslutningar. Varje stuga omfattar vardagsrum, sovrum för 8 personer och kök. Ett byråd handhar idrottsbyns interna angelägenheter.

Vid Enskede idrottsplats och i Fagersjö finnas *sportstugor*, till vilka allmänheten har tillträde. Sportstugan vid Enskede idrottsplats inrymmer samlingsrum, omklädnads- och hobbylokaler. Den är upplåten till Enskede ungdomsråd. Dessutom upplåtas föreningsstugor vid Skärholmen m. fl. platser.

För att bereda den lägerlivsidkande allmänheten tillfälle till ordnad *camping* och för att koncentrera ett större antal av dess utövare till för ändamålet lämpliga platser i Stockholms omgivning har staden till deras förfogande ställt särskilda *lägerlivsområden*, där vissa för ändamålet erforderliga anordningar vidtagits. Sådana lägerlivsområden finnas för långtidstältning invid sjöarna Flaten (jfr sid. 182) och Alten, intill Mälarhöjdens friluftsbad, å Farstanäset vid sjön Magelungen, vid Hökarängen, vid Nibbla å Ekerö och å skärgårdsreservaten Finnhamn och Grinda. För korttidstältning finnas dessutom lägerlivsområden för turister intill Mälarhöjdens idrottsplats och vid Södra Angby i närheten av Angbybadet. Från och med år 1940 registreras på alla lägerlivsområden samtliga tältande och varje tältinnehavare har att erlagga en mindre tältningsavgift.

IFS

Styrelsen har anordnat en *kanotled* å en längd av 20 km samt *cykelstigar* söder om staden å samma längd.

Av Föreningen för skidlöpningens och friluftslivets främjande hava, delvis i samarbete med andra organisationer, anlagts *skidbackar* vid Fiskartorpet ävensom en större sportstuga, vilken under hela året är avgiftsfritt tillgänglig för den idrottsutövande allmänheten. Till föreningens verksamhet lämnar staden bidrag (jfr sid. 478). Å styrelsens stat äro medel upptagna för underhåll och drift av skidbackar, därav en i Tantolunden, två i Enskede, en i Älvsjö, en i Blommensberg, två i Stadshagen, en vid Stora Mossen i Bromma samt en vid Rosendal på Djurgården ävensom av smärre skid- och teknikbackar i stadens parker och ytterområden. Inom staden och dess närmaste omgivningar anordnas ett antal *skidspår* till en sammanlagd längd av 250 km.

För att möjliggöra orienteringslöpning ha permanenta orienteringsleder upplagts med fasta orienteringspunkter till växlande antal inom olika terrängområden i Stockholmstrakten.

Styrelsen ställer vissa staden tillhöriga vattenområden till stockholmarnas förfogande för *amatörfiske*. Genom olika fiskevårdande åtgärder ökas fiskebeståndet. Sex tusen fiskekort tillhandahållas allmänheten under år 1949 för rätt till fiske i ett trettiotal vatten i Mälaren, Saltsjön och insjöar i Stockholms närmaste omgivningar.

Styrelsen förvaltar samtliga staden tillhöriga *hamn- och uppläggningsplatser* för småbåtar.

En omfattande *instruktions- och ungdomsverksamhet* bedrivs av styrelsen. För att intressera den till klubbar ej anslutna ungdomen för idrottsutövning på fritiden drives en speciell idrottspropaganda bland sådan ungdom. Med hjälp av kända idrottsmän samt ungdomsledare utom idrottens krets anordnar styrelsen instruktionsverksamhet i fri idrott på idrottsplatserna, utbildning av ledare och instruktörer inom skilda idrottsgrenar, friluftsgymnastik och sportledarverksamhet för sådan ungdom. Styrelsen vidtager även åtgärder för främjande av scoutverksamheten bland annat genom ovannämnda lägerverksamhet vid Finnhamn och Grinda. Deltagandet är avgiftsfritt. Ungdomen samlas stadsdelvis och organiseras i olika bollsierier samt till tävlingar i fri idrott m. m. Sportledarnas främsta uppgift är att väcka intresse för idrotts- och friluftsliv hos den utanför idrottsföreningarna stående ungdomen, organisera och leda övningar av olika slag samt söka medverka till att deltagarna gå in som medlemmar i föreningar.

I syfte att åstadkomma ett effektivare nyttjande av skolornas obligatoriska friluftsdagar ställer styrelsen kunniga ledare till lärarnas förfogande. Därjämte anordnas ett stort antal permanenta terrängbanor, orienteringsleder, miniatyr-

orienteringsbanor, punktorienteringsbanor m. m. på lämpliga terrängområden inom staden eller dess närmaste omgivningar. I samarbete med skid- och friluftsförbundet samt turistföreningen m. fl. anordnar styrelsen under sportlovet utflykter och utfärder samt instruktion i vinteridrottens olika grenar.

Styrelsen söker slutligen att i möjligaste mån stödja idrotts- och friluftsföreningarna med kontanta bidrag ävensom genom att ställa instruktörer till deras förfogande.

Stat år 1950. (Friluftsverksamhet.) Utgifter: driftbudgeten 748,839 kr. (därav engångs 119,400 kr.), kapitalbudgeten 53,200 kr., av lämnade, i linjen 85,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 168,400 kr.

Friluftintendent (30).

Thor, E. V.

Förste sportledare (22).

Vakant. (Tjänstgörings uppgifterna fullgöras av Söderholm, J. H. E. och Öst, N. O.)

Amanuens (18).

Norström, Ebba M.

Båttillsyningsman (17).

Tebelius, B. G.

Fisketillsyningsman (16).

Hemming, B. O.

Tillsyningsman för lägerlivs- områden (16).

Karlström, K. S.

Friluftsassistent (13).

Öst, N. O., tjl. (se ovan), *tf. Sagström, H. G.* Skolungdomsutflykter även t. 52 50 60.

Ett *första kontorsbiträde*, två *kontorsbiträden*.

Lägerlivsområden.

Flaten och Älten.

Flatenbadet, Stockholm 20; t. Älta 100.

Tillsyningsman (13).

Hertzell, N. G.

Mälarhöjden.

Mälarhöjdens friluftsbad vid Jakobsberg i Sättravägens förlängning; t. 46 12 71.

Farstanäset.

Södertörns villastad; t. Södertörns villastad 445.

Liljedal.

Ekerö socken; t. 756 + 200 28.

Friluftsområden.

Tyresta och Åra.

*Österhaninge socken; t. Handen 260.**Tillsyningsman (12).*

Helgösta, G. E.

Nacka, Orhem och Drevviken.

Tel. 16 16 58.

Tillsyningsman (12).

Ringblom, S.

Skärgårdsreservat.

Finnhamn.

Ljusterö socken; t. Ingmarsö 2.

Grinda.

*Värmdö socken; t. Tranvik 28 b.*Vid idrottsstyrelsen har under 1949 antalet
sysselsatta arbetare varit i medeltal 133 st.

Stockholms stads civildförsvarsnämnd.

Civildförsvarsnämnden.

Bolinders Plan 3 (postadress: postfach, Stockholm 8); t. 222020 (växel). Nämnden sammanträder andra eller tredje tisdagen i varje månad kl. 16.

Enligt civildförsvarskungörelsen den 14 september 1944 tillkommer civildförsvaret: a) att planlägga och i enlighet med meddelade föreskrifter verkställa erforderliga åtgärder för civilbefolkningens samt anläggningars, byggnaders och annan egendoms skyddande mot fientliga anfall, särskilt flyganfall, ävensom mot spioneri och sabotage; b) att ingripa mot sådan brand eller skada, som förorsakas av fientlig verksamhet, ävensom i övrigt begränsa eller lindra följderna av dylik verksamhet; c) att under krig och, i den mån k. m:t därom förordnar, vid krigsfara ingripa jämväl mot annan brand eller skada än sådan, som förorsakas av fientlig verksamhet; d) att planlägga och genomföra undanförsel och förstöring, i den mån sådan verksamhet icke enligt vad därom är eller kan vara bestämt åvilas annan myndighet än civildförsvarsmyndighet; e) att, i den mån k. m:t därom särskilt förordnar, vidtagna åtgärder för omhändertagande av en mera omfattande flyktingström; samt f) att i övrigt handhåva sådan på det allmänna ankommande civil verksamhet för rikets försvar, som icke enligt vad därom är eller kan vara föreskrivet åvilas annan myndighet än civildförsvarsmyndighet.

Riket indelas i civildförsvarsområden. Stockholms stad tillhör Stockholms civildförsvarsområde, i vilket förutom staden ingår Sundbyberg, Solna, Nacka samt Huddinge.

Den centrala ledningen av civildförsvaret utövas under k. m:t av civildförsvarsstyrelsen. Inom varje län handhar länsstyrelsen ledningen av civildförsvaret. Länsstyrelsens uppgift har i civildförsvarskungörelsen närmare angivits så, att å densamma ankommer att leda och övervaka planläggningen av civildförsvaret samt att tillse att statliga och kommunala myndigheter samt enskilda fullgöra sina skyldigheter i enlighet med verkställd planläggning. Länsstyrelsen har vidare att anordna övningar m. m. samt att leda och övervaka civildförsvarsutbildningen. I

Stockholm ankomma dessa uppgifter å överståthållarämbetet. Inom ämbetet har civildförsvarsdirektören att närmast under kansli- och kansli- och kansliavdelningen svara för uppgifternas fullgörande (se sid. 10). Den omedelbara ledningen av civildförsvaret inom varje civildförsvarsområde tillkommer civildförsvarschefen, vars uppgifter i stort sett angivas med samma ordalag som ifråga om länsstyrelse. De grundläggande bestämmelserna rörande civildförsvarets omfattning och beskaffenhet inom varje civildförsvarsområde skola upptagas i en organisationsplan. Förslag till sådan plan skall upprättas av civildförsvarschefen i samråd med den eller de civildförsvarsnämnder, som finnas inom civildförsvarsområdet. Över förslaget skola de, som i allmänhet utöva kommunernas beslutanderätt, erhålla tillfälle att yttra sig. Organisationsplan skall därefter fastställas av länsstyrelsen.

Det åligger kommunen att i enlighet med den ändring i civildförsvarslagen den 15 juli 1944, som trätt i kraft den 1 juli 1949 bl. a. att genom sina myndigheter lämna civildförsvarschefen biträde i sådana frågor rörande civildförsvaret som hava samband med de särskilda myndigheternas verksamhetsområden, att jämlikt gällande organisationsplan inrätta och utrusta allmänna skyddsrum samt vidtagna andra byggnadsanordningar ävensom reservanordningar för vatten-, gas- och elektricitetsförsörjningen samt att utföra källarumsgenombrott för allmänna och enskilda skyddsrum.

De kommunen åvilande uppgifterna med avseende å civildförsvaret skola handhas av en civildförsvarsnämnd.

Stadsfullmäktige beslöt den 18 december 1944 att tillsätta *Stockholms stads civildförsvarsnämnd*. Denna nämnd skall enligt samma beslut bestå av fem ledamöter, av vilka minst en skall vara kvinna. För varje ledamot skall utses en ersättare. Uppdraget skall gälla för fyra år. Avgår ledamot eller ersättare under den för honom bestämda tjänstgöringstiden, skall fyllnadsval anställas för återstående tid. Civildförsvarschef må ej vara ledamot eller ersättare i civildförsvarsnämnd, ej heller den som icke uppnått tjugutre års ålder eller som icke råder över sig och sitt gods. Ledamot eller ersättare må kunna avsäga sig uppdraget: a) om han icke är boende

inom kommunen; b) om han är ämbets- eller tjänsteman och av sin befattning hindras att fullgöra uppdraget; c) om han efter fyra års tjänstgöring som ledamot i nämnden är i tur att därifrån avgå samt d) om han uppnått sextio års ålder eller eljest uppgiver hinder, som av den väljande myndigheten godkännes. Vid civilförsvarsnämnds sammanträde äger civilförsvarschefen att närvara och deltaga i överläggningarna men ej i besluten samt att, om han så önskar, få sin mening antecknad till protokollet. Han äger därjämte påkalla sammanträde av nämnden för behandling av vissa frågor. Civilförsvarsnämnd utser inom sig ordförande och vice ordförande för ett år i sänder. Endera av ordföranden och vice ordföranden skall vara icke krigstjänstskyldig person.

Författningar. Civilförsvarslag 15 juli 1944, med ändr. (Kfh 1946: sid. 1358; Svf 1947: nr 388, 1948: nr 432, 1950: nr 46). K. civilförsvarskungörelse 14 sept. 1944 (Kfh 1946: sid. 1377), med ändr.

Stat år 1950. Utgifter: driftbudgeten 190,350 kr., kapitalbudgeten av lånemedel, inom linjen 135,000 kr., dessutom förlagsmedel 1,550,000 kr.; inkomster: driftbudgeten 88,000 kr.

Civilförsvarsnämndens ledamöter

(för åren 1949—1952).

Ordförande.

Berglund, H. J., borgarråd; t. 54 05 00 (växel); träffas i stadshuset alla vardagar 10,30—11,30.

Vice ordförande.

Ossbahr, C. P., protokollssekreterare.

Övriga ledamöter.

Henström, U. K. A., folkskollärare.
Salchow, f. Bahnson, Anna E., fru.
Sellin, B. E., ombudsman.

Ersättare.¹⁾

Bjuvberg, J. B. A., kassör.
Lundmark, B. G., köpman.
Brundell, A. B., ombudsman.
Twengström, f. Bruhn, H. M. (Lill), fru.
Svensson, Knuth G., verktygsarbetare, stadsfullm.

Sekreterare (840 kr.).

Gottliebsson, N. E., kanslichef (se sid. 48).

Revisorer.

Gemensamma för polisenämnden m. fl. (se sid. 146).

Som civilförsvarsnämndens verkställande organ fungerar gatukontoret.

¹⁾ Suppleanterna äro här upptagna i samma ordningsföljd som de ledamöter, inberäknat ordföranden och vice ordföranden, vilkas ersättare de i första hand skola vara.